MANOGAT • Year 40 • Issue 21 • 10 February 2022 • Maha Sud 9, Samvat 2078 • Yugabd 5123 • Price : Rs. 5/- • Pages : 28

૧૧ ફેબ્રુઆરી
પં. દીનદયાળ ઉપાધ્યાય પુણ્યતિથિ

મનોગત

૧૦૦ વર્ષની ગંભીર આફત વચ્ચે બજેટ ૨૦૨૨-૨૩ વિકાસનો નવો આત્મવિશ્વાસ લઈને આવ્યું છે

ભારતની વિકાસયાત્રામાં સકારાત્મક યોગદાન આપવાનો આ સમય છે

૭.૫૦ લાખ કરોડનું જાહેર રોકાણ અર્થતંત્રને નવી ગતિ આપશે તેમજ નાના અને અન્ય ઉદ્યોગો માટે નવી તકો ઊભી કરશે

વચ્ચે આ બજેટ વિકાસનો નવો આત્મવિશ્વાસ લઈને આવ્યું છે. આ બજેટ અર્થતંત્રને મજબૂત કરવાની સાથે સામાન્ય માણસ માટે ઘણી નવી તકો ઊભી કરશે. આ બજેટ વધુ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, વધુ રોકાણ, વધુ વૃદ્ધિ અને વધુ નોકરીઓની નવી સંભાવનાઓથી ભરેલું છે. અને એક નવો વિસ્તાર ખૂલ્યો છે. અને તે છે ગ્રીન જોબ્સ. આ બજેટ તત્કાલીન જરૂરિયાતોને પણ સંબોધે છે અને દેશના યુવાનોના ઉજ્જ્વળ ભવિષ્યની પણ ખાતરી આપે છે.

જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં આધુનિકતા આવવી જોઈએ, ટેક્નોલોજી આવવી જોઈએ, પછી તે ખેડૂતોના ડ્રોન હોય, વંદે ભારત ટ્રેન હોય, ડિજિટલ કરન્સી હોય, બેંકિંગ ક્ષેત્રે ડિજિટલ યુનિટ હોય, ૫૨ સેવાઓનો રોલ આઉટ કરવામાં આવે, રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય માટે ડિજિટલ ઈકોસિસ્ટમ હોય, તેના ફાયદાઓ છે. આપણું.યુવાનો, આપણો મધ્યમ વર્ગ, ગરીબ - દલિત - પછાત, આ બધા વર્ગોને મળશે.

આ બજેટનું મહત્ત્વનું પાસું ગરીબોનું કલ્યાણ છે. દરેક ગરીબ વ્યક્તિ પાસે પાકું ઘર હોવું જોઈએ, નળમાંથી પાણી મળે, શૌચાલય હોય , ગેસની સુવિધા હોય, આ બધા પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવ્યું છે. આ સાથે, આધુનિક ઈન્ટરનેટ કનેક્ટિવિટી પર સમાન ભાર મૂકવામાં આવે છે.

જે ભારતના પર્વતીય પ્રદેશો છે, હિમાલયનો સમગ્ર પટ્ટો છે. જ્યાં જીવન સરળ બની જાય ત્યાંથી છટકી ન જવું જોઈએ તેને ધ્યાનમાં રાખીને નવી જાહેરાત પણ કરવામાં આવી છે. દેશમાં પ્રથમ વખત હિમાચલ, ઉત્તરાખંડ, જમ્મુ અને કાશ્મીર , ઉત્તર પૂર્વ જેવા વિસ્તારો માટે પર્વતમાળા યોજના શરૂ કરવામાં આવી રહી છે . આ યોજના પર્વતો પર પરિવહન અને જોડાણની આધુનિક વ્યવસ્થા ઊભી કરશે. અને આ સાથે આપણા દેશનાં સરહદી ગામો છે, જેને વાઈબ્રન્ટ કરવાની જરૂર છે. જે દેશની સુરક્ષા માટે પણ જરૂરી છે. તેને ઘણી શક્તિ પણ મળશે.

માતા ગંગાની સફાઈની સાથે ભારતના લોકોની આસ્થા સાથે ખેડૂતોના કલ્યાણ માટે એક મહત્ત્વપૂર્ણ પગલું ભરવામાં આવ્યું છે. ઉત્તરાખંડ, ઉત્તર પ્રદેશ, બિહાર, ઝારખંડ, પશ્ચિમ બંગાળ, આ રાજ્યોમાં ગંગાના કિનારે કુદરતી ખેતીને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. આ સાથે મા ગંગાની સફાઈનું અભિયાન પણ મા ગંગાને કેમિકલ મુક્ત બનાવવામાં આગળ વધશે.

બજેટની જોગવાઈઓ એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે છે કે કૃષિ નફાકારક છે અને તેમાં નવી તકો છે. નવા એગ્રિકલ્ચર સ્ટાર્ટ-અપને પ્રોત્સાહિત કરવા માટેનું સ્પેશિયલ ફંડ હોય કે પછી ફૂડ પ્રોસેસિંગ ઉદ્યોગ માટે નવું પેકેજ હોય , તે ખેડૂતોની આવક વધારવામાં ઘણો આગળ વધશે. સ્જીઁ ખરીદી દ્વારા ૨.૨૫ લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુ સીધા ખેડૂતોના ખાતામાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી રહ્યા છે.

કોરોનાના સમયગાળા દરમિયાન, દેશે **MSMEs** એટલે કે આપણા નાના ઉદ્યોગોને મદદ અને રક્ષણ આપવા માટે સતત ઘણા નિર્ણયો લીધા હતા. અનેક પ્રકારની મદદ કરવામાં આવી હતી. આ બજેટમાં ક્રેડિટ ગેરંટીમાં વિક્રમી વધારાની સાથે અન્ય ઘણી યોજનાઓની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. ભારતના સ્જીસ્ઈ ક્ષેત્રને પણ સંરક્ષણના મૂડી બજેટના ૬૮% સ્થાનિક ઉદ્યોગ માટે અનામત રાખવાનો મોટો લાભ મળશે. આત્મનિર્ભરતા તરફ આ એક ખૂબ જ મજબૂત પગલું છે. ૭.૫૦ લાખ કરોડનું જાહેર રોકાણ અર્થતંત્રને નવી ગતિ આપશે તેમજ નાના અને અન્ય ઉદ્યોગો માટે નવી તકો ઊભી કરશે.

Year : 40, Issue : 21, Pages : 28

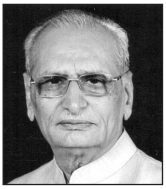

તંત્રીસ્થાનેથી

હૃદયદ્રાવક ઘટના

પ્રિય કાર્યકર્તા બંધુ/ભગિની,

નમસ્કાર.

એક અત્યંત હૃદયદ્રાવક ઘટના માટે આજે વાત કરવી છે. તાજેતરમાં ધંધુકાના હિન્દુ ધર્મના કિશન ભરવાડ નામના યુવકની ધર્માંધ લોકોએ હત્યા કરી દીધી. કારણ એટલું જ હતું કે કિશને મુસ્લિમ ધર્મ સંદર્ભે કોઈ ન કરવા જેવી ટીકા કરી હતી. સાચી વાત એ પણ છે કે કિશને ભૂલથી કરેલી આ ટિપ્પણી માટે સોશિયલ મીડિયામાં તુર્ત જ પોતે માફી પણ માગી લીધી હતી.

આ ઘટનામાં વિચારવા જેવી બાબતો એ છે કે,

(૧) કિશનની હત્યા કરનારાઓને સરકારે તુર્ત જ પકડી પાડ્યા છે - જેમાં આપણને સૌને આશ્ચર્ય થાય તેમ ૨ મુસ્લિમ મૌલવીઓ પણ સામેલ છે !

(૨) આ મૌલવીઓએ સ્થાનિકોના મનમાં ઝેર પેદા કરીને આ અત્યંત દુ:ખદ ઘટનાનો ખેલ ખેલ્યો છે, અને જાણવા મળ્યા પ્રમાણે આવા અન્ય લોકોને પણ ટાર્ગેટ બનાવવાનું તેઓએ નક્કી કર્યું હતું. જે બાબત તેઓના નાપાક ઇરાદાઓ જાહેર કરે છે.

(૩) કાયદો તો કાયદાનું કામ કરશે જ. ગુન્હેગારોને કડકમાં કડક સજા મળશે જ. પરંતુ જે ચિંતા સમગ્ર સમાજે કરવી જોઈએ તે એ છે કે, દૂર રહીને પણ કોઈ ને કોઈ રીતે સ્થાનિકોના મનમાં ઝેર ઘોળનારા ધર્માંધ તત્ત્વોને ઓળખવાં હવે ખૂબ જ જરૂરી છે.

(૪) કાયદાના ડર વિના કોઈની હત્યા કરવા સુધીની હરકત કેટલી બધી હીન કક્ષાની છે ! આવી ધર્માંધતા પ્રત્યે મુસ્લિમ સમાજમાં પણ ઘણા લોકો નારાજ હશે અને છે જ, પરંતુ તેઓએ ખૂલીને બહાર આવીને આ ઘટનાની તીવ્ર પ્રતિક્રિયા આપવી પણ દેશની એકતા માટે અત્યંત જરૂરી છે.

(૫) **યાદ કરો - મકબૂલ ફિદા હુસૈન (એમ. એફ. હુસૈન) હિન્દુ દેવી-દેવતાઓનાં નગ્ન ચિત્રો દોરતા અને છતાં કલાના ઘમંડ સાથે જીવતા ! દંભી બિનસાંપ્રદાયિકોની જમાતને હવે સમજાઈ જવું જોઈએ કે ખરેખર 'સહિષ્ણુ' કોણ ?**

(૬) **કહેવાતા બૌદ્ધિકો કિશનની એક - બે મહિનાની બાપ વિનાની દીકરી માટે પણ સંવેદના પ્રગટાવશે ત્યારે આ દેશની 'સર્વધર્મ સમભાવ'ની ભાવના સાચી રીતે પ્રગટી કહેવાશે.**

વંદે માતરમ્.

- સુરેન્દ્ર પટેલ

પત્રવ્યવહાર કાર્યાલય
મનોગત પાક્ષિક
ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ
દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક,
ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧
ફોન : ૦૭૯-૨૫૫૦૪૫૨૨
E-mail : manogat.1980@gmail.com

તંત્રી મુદ્રક પ્રકાશક
સુરેન્દ્રભાઈ મોતીલાલ પટેલ ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત વતી ગુજરાત ઑફસેટ પ્રા. લિ., 'ઑફસેટ હાઉસ' સ્ટેશન રોડ, વટવા, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૪૦ ખાતે છપાવી ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ કાર્યાલય, દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક, ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧થી પ્રગટ કર્યું.

Editor : Printer : Publishers :
Surendrabhai Motilal Patel on behalf of Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh Printed at **Gujarat Offset Pvt. Ltd.**, 'Offset House', Station Road, Vatva, Ahmedabad and Published from Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001

બજેટ ૨૦૨૨-૨૩ : આત્મનિર્ભર અર્થવ્યવસ્થા

આત્મનિર્ભર ભારતની બુનિયાદ પર આધુનિક ભારતનું નિર્માણ - વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ જણાવ્યું કે, આજે આ સમયમાં ૧૦૦ વર્ષમાં આવેલ સૌથી મોટી વૈશ્વિક મહામારી સામે દેશ લડી રહ્યો છે. કોરોનાની મહામારી પૂરી દુનિયામાં ચેલેન્જ લઈ આવ્યું છે. કોરોના પછી દુનિયામાં ઘણો બદલાવ આવવાની સંભાવના છે અને એના પ્રારંભિક સંકેત પણ દેખાઈ રહ્યા છે. આજે ભારત તરફ જોવાની વૈશ્વિક દેશોની દૃષ્ટિ બદલાઈ છે. ભારત જેવા વિશાળ લોકતાંત્રિક દેશને દુનિયાના લોકો ભારતને મજબૂત દેશ તરીકે જુએ છે. સમગ્ર વિશ્વ ભારતને નવી દૃષ્ટિથી જોઈ રહ્યું છે. આપણે આપણા દેશને ઝડપથી આગળ લઈ જવાનો છે. આ સમય નવા અવસરનો, નવા સંકલ્પની સિદ્ધિનો છે. સાથે આ જરૂરી છે કે આત્મનિર્ભર ભારતની બુનિયાદ પર આધુનિક ભારતનું નિર્માણ થાય તે મહત્ત્વનું છે.

આ વર્ષનું બજેટ દેશને ગતિ આપશે

રાજકીય નજરથી ઉપર જોઈએ તો બજેટની ઘણી પ્રશંસા થઈ છે. આ બજેટમાં દેશને આધુનિકતા તરફ લઈ જવામાં મદદ મળશે. પાછલાં સાત વર્ષમાં જે નિર્ણય લેવાયા છે પહેલાં જે નીતિઓ બની છે તેની ભૂલો સુધારવામાં આવી. આજે

ભારત હાલમાં વિશ્વનું સૌથી વધારે ઝડપથી વિકસી રહેલું અર્થતંત્ર છે અને કરોડો નાગરિકોની આશા-અપેક્ષાઓને અનુરૂપ બજેટ નાણામંત્રીએ આપ્યું છે. આ બજેટના કારણે ભારત આગામી વર્ષે અપેક્ષા મુજબનો જીડીપી વૃદ્ધિદર પ્રાપ્ત કરી શકશે. આ બજેટમાં મહત્ત્વપૂર્ણ જોગવાઈઓ પર નજર કરીએ.

PM આવાસ યોજના

સરકારે જાહેરાત કરી છે કે PM આવાસ યોજના માટે ૪૮,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા ફાળવવામાં આવ્યા છે અને ગ્રામીણ અને શહેરી વિસ્તારોમાં ૬૦,૦૦૦ ઘરોને લાભાર્થી તરીકે ઓળખવામાં આવશે.

એફોર્ડેબલ હાઉસિંગ

૨૦૨૨-૨૩માં એફોર્ડેબલ હાઉસિંગ સ્કીમ માટે ૮૦ લાખ પરિવારોની ઓળખ કરવામાં આવશે.

સંરક્ષણ

કેપિટલ પ્રોક્યોરમેન્ટ બજેટના ૬૮% સ્થાનિક સંરક્ષણ ઉદ્યોગ માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવશે. DRDO સાથે મળીને ઉત્પાદન કરવા માટે ખાનગી સ્થાનિક ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે.

ભારતની આર્થિક વ્યવસ્થાનો નિરંતર વિસ્તાર થઈ રહ્યો છે. પહેલાં ભારતની જીડીપી એક લાખ દસ હજાર કરોડ રૂપિયાની હતી. આજે ભારતની અર્થવ્યવસ્થા **૨ લાખ ૩૦ હજાર કરોડ** આસપાસની છે. વર્ષ ૨૦૧૩-૧૪માં ભારતનું એક્સપોર્ટ બે લાખ ૮૫ હજાર કરોડ રૂપિયાનું રહેતું હતું. આજે ભારતનું એક્સપોર્ટ **૪ લાખ ૧૭ હજાર કરોડ** રૂપિયાની આસપાસ પહોંચ્યું છે. આજે દેશનું વિદેશી મુદ્રા રિઝર્વ **૬૩૦ મિલીયન ડૉલર**ને પાર થયું છે. કોરોનાકાળમાં ભારતની અર્થવ્યવસ્થાએ મજબૂત રીતે દુનિયાનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. આ વર્ષનું બજેટ દેશને ગતિ આપશે. જ્યારે ગરીબોને મૂળભૂત સુવિધા મળે ત્યારે તેઓ તેમની શક્તિ, તેમનો વિકાસ દેશના વિકાસમાં લગાવે છે.

ભારત જેવા દેશમાં કોઈ ક્ષેત્ર, કોઈ વિસ્તાર અવિકસિત રહે તે યોગ્ય નથી

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, આપણી સરકારના પ્રયત્નોથી આશરે **૯ કરોડ** ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં નલ સે જલ પહોંચવા લાગ્યું છે, તેમાંથી આશરે પાંચ કરોડથી વધારે પાણીનાં કનેક્શન જલ જીવન મિશન અંતર્ગત પાછલાં બે વર્ષમાં આપવામાં આવ્યાં છે. આ વખતે બજેટમાં જાહેરાત કરવામાં આવી છે કે આ વર્ષે આશરે ચાર કરોડ ગ્રામીણ વિસ્તારનાં ઘરોમાં પાઈપ વડે પાણીનું કનેક્શન અપાશે . દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં નદીઓને લીંક કરવાનો પ્રસ્તાવ પણ આ બજેટમાં છે. ખેડૂતોના ખેતરમાં પાણી પહોંચાડવામાં આવશે. ગરીબોનું એક સ્વપ્ન તેમનું ઘર હોય છે અને આ બજેટમાં ગરીબો માટે **૮૦ લાખ** પાકાં મકાનો આપવાની વાત કહેવામાં આવી છે અને તેના માટે ૪૮ હજાર કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ સરકાર કરશે. ગરીબીમાંથી મુક્તિ માટે મોટી મદદ મળશે. આપણી સરકારે પાછલાં સાત વર્ષમાં **૩ કરોડ** ગરીબોને પાકાં ઘરો આપ્યાં છે. સમાજના ભલા માટે સામાજિક ન્યાય ઘણો મહત્ત્વનો

કર કપાત મર્યાદા

કેન્દ્ર અને રાજ્ય બંને સરકારી કર્મચારીઓની કર કપાત મર્યાદા ૧૦ ટકાથી વધારીને ૧૫ ટકા કરવામાં આવશે, જેથી રાજ્ય સરકારના કર્મચારીઓના સામાજિક સુરક્ષા લાભો અને તેમને કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓની સમકક્ષ લાવવામાં મદદ મળે.

ડિજિટલ એસેટ્સ

કોઈપણ વર્ચ્યુઅલ ડિજિટલ એસેટની ટ્રાન્સફરથી થતી આવક પર ૩૦%ના દરે ટેક્સ લાગશે. નાણાકીય થ્રેશોલ્ડથી ઉપર, ટ્રાન્સફર માટે કરેલ ચુકવણી પર ટકા TDS લાગશે. ડિજિટલ કરન્સી બ્લોકચેઈન અને અન્ય ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ કરીને આરબીઆઈ દ્વારા ડિજિટલ કરન્સી જારી કરવામાં આવશે.

સેઝ એક્ટ

સ્પેશિયલ ઈકોનોમિક ઝોન એક્ટને એન્ટરપ્રાઇઝ અને હબના વિકાસ માટે નવા કાયદા સાથે બદલવામાં આવશે. તે હાલના ઔદ્યોગિક વિસ્તારોને આવરી લેશે અને નિકાસની સ્પર્ધાત્મકતા વધારશે.

રાજ્યોને ૧ લાખ કરોડની ફાળવણી

૨૦૨૨-૨૩ માટે અર્થતંત્રમાં એકંદર રોકાણને વધારવા માટે રાજ્યોને મદદ કરવા માટે રૂ. ૧ લાખ કરોડની ફાળવણી કરવામાં આવી છે. આ ૫૦ વર્ષની વ્યાજમુક્ત લોન રાજ્યોને મંજૂર સામાન્ય ઋણ કરતાં વધુ છે. તેનો ઉપયોગ પીએમ ગતિશક્તિ સંબંધિત અને રાજ્યોનાં અન્ય ઉત્પાદક મૂડીરોકાણો માટે કરવામાં આવશે.

૨,૦૦૦ કિમી રેલ નેટવર્ક

સલામતી અને ક્ષમતામાં વધારો કરવા માટે ૨,૦૦૦ કિમી રેલ નેટવર્ક સ્વદેશી વિશ્વ-કક્ષાની ટેકનોલોજી KAWACH હેઠળ લાવવામાં આવશે.

વંદે ભારત ટ્રેનો

આગામી ત્રણ વર્ષમાં ૪૦૦ નવી જનરેશનની વંદે ભારત ટ્રેનો બનાવવામાં આવશે.

ગતિશક્તિ માસ્ટર પ્લાન

PM ગતિશક્તિ ૭ એન્જિનો દ્વારા સંચાલિત છેઃ રસ્તા, રેલવે, એરપોર્ટ, બંદરો, સામૂહિક પરિવહન, જળમાર્ગો અને લોજિસ્ટિક્સ ઈન્ફ્રા, તમામ ૭ એન્જિન એકસાથે અર્થતંત્રને આગળ ધપાવશે. આ નાણાકીય વર્ષમાં એક્સપ્રેસ વે માટે ગતિ શક્તિ માસ્ટર પ્લાન તૈયાર કરવામાં આવશે. આગામી ત્રણ વર્ષમાં ૧૦) નવા કાર્ગો ટર્મિનલ બનાવવામાં આવશે. નેશનલ હાઈવે નેટવર્ક ૦૨૨-૨૩માં ૧૫,૦૦૦ કિલોમીટર સુધી વિસ્તરણ કરવામાં આવશે,

બેટરી સ્વેપિંગ પોલિસી

ઈલેક્ટ્રિક વાહન (EV) શેરિંગ સ્ટેશન સેટ કરવાની પણ જાહેરાત કરવામાં આવી છે. ખાનગી ક્ષેત્રને સેવા અને બેટરી સ્વેપિંગ નીતિ તરીકે બેટરી માટે ટકાઉ બિઝનેસ મોડલ વિકસાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે, મોટા પાયે ચાર્જિંગ સ્ટેશન સ્થાપવા માટે શહેરી વિસ્તારોમાં જગ્યાની અછતને ધ્યાનમાં રાખીને બેટરી સ્વેપિંગ પોલિસી લાવવામાં આવશે. આ ઉપરાંત, બેટરી માટે આંતરસંચાલ ક્ષમતા ધોરણ પર કામ કરવામાં આવશે, જેથી તમામ વાહનોની બેટરી એકસરખી કાર્યક્ષમ બની શકે. ખાનગી ક્ષેત્રને સેવા તરીકે બેટરી અથવા પાવરનું બિઝનેસ મોડલ વિકસાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે. દેશમાં આવા કેટલાક સ્પેશિયલ મોબિલિટી ઝોન નક્કી કરવામાં આવશે, જ્યાં પરંપરાગત ઈંધણ પર ચાલતાં વાહનો પર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવશે.

છે. તે જ રીતે દેશના ભલા માટે દેશનો સંતુલિત વિકાસ પણ મહત્ત્વનો છે. ભારત જેવા દેશમાં કોઈ ક્ષેત્ર, કોઈ વિસ્તાર અવિકસિત રહે તે યોગ્ય નથી તે માટે આપણે ખાસ અભિયાન ચલાવ્યું.

વાઈબ્રન્ટ વિલેજ

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, આપણા બજેટમાં વિશેષ વાઈબ્રન્ટ વિલેજ પ્રોગ્રામની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. આપણાં અનેક સીમાવર્તી ગામો ટૂરિસ્ટ સ્પોટ બની શકે છે. ત્યાંના લોકોને રોજી-રોટી મળવામાં મદદ મળશે. તેમણે ગુજરાતમાં કચ્છમાં રણોત્સવનું ઉદાહરણ આપ્યું. વાઈબ્રન્ટ વિલેજ પ્રોગ્રામ દરેક ગામોને ઘણી મદદ કરશે. સીમાનાં ગામડાંઓમાં એનસીસીનું કેન્દ્ર શરૂ કરીશું જેથી ત્યાનાં બાળકો સરળતાથી સુરક્ષાદળોમાં જઈ દેશની રક્ષામાં ફાળો આપી શકે. રાષ્ટ્રસુરક્ષાને લઈને પણ બજેટમાં મોટી જાહેરાત કરવામાં આવી.

દેશની ખેતી ટેકનોલોજી આધારિત અને કેમિકલ ફ્રી બનાવવા મોટા નિર્ણય બજેટમાં લેવાયા છે

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, પર્યાવરણની સુરક્ષા વધારવામાં આવશે નોર્થ ઈસ્ટમાં પીએમ ડિવાયન નામથી એક મોટી યોજનાની બજેટમાં જાહેરાત કરવામાં આવશે. સમયની માંગ છે કે હવે ખેતી પણ આધુનિક બને. ખેડૂતો પર બોજ ઘટે. દેશની ખેતી ટેકનોલોજી આધારિત અને કેમિકલ ફ્રી બનાવવા મોટા નિર્ણય બજેટમાં લેવાયા છે. કિશાન ડ્રોન ખેડૂતોનો નવો સાથી બનશે. આ માટે ખેડૂતોને ખેતરમાં ડ્રોન અને અન્ય મશીનોની સુવિધા આપવામાં આવશે. ડ્રોન ટેકનોલોજીથી ખેડૂતોને ઘણી મદદ મળશે. સાથે ઉત્પાદનનો રિયલ ટાઈમ ડેટા પણ મળી

રહેશે. ખેતીને હાઈટેક સાથે દેશની ખેતીને નેચરલ કરવા પર ભાર મૂક્યો છે. આપણી ધરતીમાતાની ઊપજશક્તિ ઓછી ન થાય તે માટે કેમિકલમુક્ત ખેતી થાય તેના પર ભાર મૂક્યો છે. આ બજેટ ખેડૂતો માટે લાભદાયી રહેશે.

નેચરલ ફાર્મિંગનો કોરિડોર

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, આપણે દેશમાં પહેલો કોરિડોર બનાવવા જઈ રહ્યા છીએ, જેની બજેટમાં જાહેરાત કરવામાં આવી છે તે છે પ્રાકૃતિક ખેતી. નેચરલ ફાર્મિંગ કોરિડોર અંદાજે અઢી હજાર કિમી લાંબો હશે, આશરે ૧૦ કિમી પહોળો હશે અને પહેલા ભાગમાં ઉત્તરાખંડ, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, ઝારખંડ, પશ્ચિમ બંગાળમાં મા ગંગાકિનારે પાંચ કિમી પહોળો નેચરલ ફાર્મિંગનો કોરિડોર બનાવવામાં આવશે. ગંગા સ્વચ્છતા અભિયાનને મદદ મળશે તે અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું. ભારત વિશ્વના ખેતીબજારમાં નવી તાકાતથી જશે. **કોંગ્રેસના ૭૦ વર્ષના શાસનમાં દેશમાં ૯૦ હજાર કિમી નેશનલ હાઈવે બન્યા હતા, જ્યારે આપણી ૭ વર્ષની સરકારમાં ૫૦ હજાર કિમી નેશનલ હાઈવે બનાવવામાં આવ્યા છે.** પીએમ ગતિશક્તિ માસ્ટર પ્લાન યોજના અંતર્ગત દેશમાં હજારો કિમી નવા હાઈવે બનાવવામાં આવશે.

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, સરકારે હંમેશાં ખેડૂતોના હિતમાં નિર્ણય કર્યા છે. ખેડૂતોને સોલર પંપ સૌથી વધુ પહોંચાડીશું તો તેમને ઘણો લાભ થશે. બજેટમાં સોલર પંપ માટે જાહેરાત કરવામાં આવી છે. ખેડૂતો માટે નેનો ફર્ટિલાઈઝર યોજના પણ સરકાર લાવી રહી છે સરકારે એમએસપી પર રેકોર્ડ ખરીદી કરી છે એમએસપી અંગે ખેડૂતોને થતા ફાયદા અંગે પણ જણાવ્યું.

યુવાનોના શિક્ષણ માટે પહેલી વાર ડિજિટલ યુનિવર્સિટી

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, ભાજપા યુવાનોના સ્વપ્નને સમજે છે યુવા ઇનોવેશન, રિસર્ચ ઍન્ડ ડેવલપમેન્ટ બજેટમાં સામેલ કરવામાં આવ્યું છે. યુવાનોના શિક્ષણ માટે પહેલી વાર ડિજિટલ યુનિવર્સિટી બનાવવામાં બજેટમાં જાહેરાત કરી છે તે અંગે માર્ગદર્શન

5G રોલઆઉટ

૨૦૧૨માં જરૂરી સ્પેક્ટ્રમ હરાજી હાથ ધરવામાં આવશે, ખાનગી ટેલિકોમ કંપનીઓ દ્વારા 5G મોબાઈલ સેવાઓના રોલઆઉટને સરળ બનાવવા માટે સરકારે જાહેરાત કરી છે.

કુદરતી ખેતી અને કિસાન ડ્રોન

રસાયણમુક્ત કુદરતી ખેતીને દેશભરમાં પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. FY23 માટે ફાર્મ પ્રાપ્તિ મૂલ્ય રૂ. ૨.૩૭ ટ્રિલિયન રહેશે. પાકની આકારણી, જમીનના રેકોર્ડનું ડિજિટલાઈઝેશન, જંતુનાશકો અને પોષક તત્ત્વોના છંટકાવ માટે. કિસાન ડ્રોનના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. આ ઉપરાંત પીપીપી મોડમાં એક નવી યોજના શરૂ કરવામાં આવશે, જે અંતર્ગત ખેડૂતોને ડિજિટલ અને હાઈટેક સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવશે. આમાં જાહેર ક્ષેત્રની સંશોધન અને વિસ્તરણ સંસ્થાઓ તેમજ ખાનગી કૃષિ ટેકનોલોજી કંપનીઓ અને કૃષિ વેલ્યુ ચેઈન સામેલ થશે. નાબાર્ડની મદદથી કૃષિક્ષેત્રમાં સ્ટાર્ટઅપ કલ્ચર શરૂ કરવામાં આવશે. તેનો ઉદ્દેશ્ય એગ્રી પ્રોડક્ટ્સ વેલ્યુ ચેઈન માટે યોગ્ય કૃષિ અને ગ્રામીણ સાહસોને લગતા સ્ટાર્ટઅપ્સને ફંડ પૂરું પાડવામાં આવશે. આ સ્ટાર્ટઅપ્સ ખેડૂતોને ભાડે મશીનરી આપશે અને IT આધારિત સપોર્ટ આપશે.

ડિજિટલ શિક્ષણ

PM eVIDYAના 'એક વર્ગ, એક ટીવી ચેનલ' કાર્યક્રમને ૧૨થી ૨૦૦ ટીવી ચેનલો સુધી વિસ્તૃત કરવામાં આવશે. સરકારના જણાવ્યા અનુસાર આનાથી તમામ રાજ્યો ધોરણ ૧થી ૧૨ સુધી પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં પૂરક શિક્ષણ પ્રદાન કરવામાં સક્ષમ બનશે. વિદ્યાર્થીઓને ISTE ધોરણો સાથે વિશ્વ-સ્તરીય ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ માટે ઍક્સેસ પ્રદાન કરવા માટે. ડિજિટલ યુનિવર્સિટી વિકસાવવામાં આવશે. આ ઉપરાંત દેશભરમાં આશરે ૨ લાખ આંગણવાડીને મોડર્ન બનાવવામાં આવશે. કૌશલ વિકાસ કાર્યક્રમોને નવેસરથી શરૂ કરવામાં આવશે, જેથી રોજગારી પૂરી પાડી શકાય. નેશનલ સ્કિલ ક્વોલિફિકેશન પ્રોગ્રામ ઉદ્યોગોની જરૂરત અનુસાર બનાવવામાં આવશે.

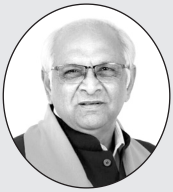

કેન્દ્રીય બજેટથી ગુજરાતનો હીરા ઉદ્યોગ વધુ મજબૂત અને વિકાસશીલ બનશે ગિફ્ટ સિટીને એજ્યુકેશન હબની ઓળખ મળશે

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું કે, શિક્ષણક્ષેત્રે ડિજિટલ ક્રાંતિ માટે ડિજિટલ યુનિવર્સિટી સ્થાપવા સાથે પી.એમ. ઈ વિદ્યા અંતર્ગત એક વર્ગ એક ટીવી ચેનલથી તમામ રાજ્યોના ધોરણ ૧થી ૧૨ માં પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં પૂરક શિક્ષણ આપી શકાશે.

હાલમાં સહકારી મંડળીઓએ ઓલ્ટરનેટિવ મિનિમમ ટેક્સ ૧૮.૫% ચૂકવવો પડે છે તે હવે ઘટાડીને ૧૫% કરવામાં આવ્યો છે તેમજ ૧થી ૧૦ કરોડ સુધીની આવક ધરાવતી કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીઝ પરનો સરચાર્જ ૧૨%થી ઘટાડીને ૭% કરવામાં આવ્યો છે તે માટે પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ અને દેશના પ્રથમ સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈનો મુખ્યમંત્રીશ્રીએ હૃદયપૂર્વક આભાર માન્યો છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કહ્યું કે, પાકની આકારણી અને જમીન રેકોર્ડના ડિજિટલાઈઝેશનમાં કિશાન ડ્રોન્સનો ઉપયોગ કરવાની પહેલને ગુજરાતમાં પણ અમલી કરીશું. આ બજેટમાં રસાયણમુક્ત-કેમિકલ ફ્રી પ્રાકૃતિક ખેતીને વેગ આપવાનો જે નિર્ધાર કરવામાં આવ્યો છે તેને ગુજરાતમાં સફળતાપૂર્વક પાર પાડવાની શરૂઆત થઈ ગઈ છે. બાજરો, જુવાર જેવાં ધાન્યોના મૂલ્યવર્ધન માટે સહાયની બાબતથી રાજયના આદિજાતિ પટ્ટાના ખેડૂતોને લાભ થશે. બેટરી સ્વેપિંગ પોલિસી અંતર્ગત શહેરી વિસ્તારોમાં પબ્લિક ટ્રાન્સપોર્ટમાં ઈલેક્ટ્રિક વ્હિકલને પ્રોત્સાહન મળશે. ગુજરાતે પોતાની ઈ-વિહિકલ પોલિસી સાથે આ ક્ષેત્રે પણ અગ્રેસર રહેવાની નેમ રાખી છે, તેમ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું હતું.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું કે, ટ્રસ્ટ બેઈઝ્ડ ગવર્નન્સ, ઈઝ ઓફ ડૂઈંગ બિઝનેસ અને ઈઝ ઓફ લિવિંગની સંકલ્પના ગુજરાતે સાકાર કરેલી છે. આ બજેટમાં ગુજરાતના ગિફ્ટ સિટી સંદર્ભમાં પણ મહત્ત્વની જાહેરાત કરવામાં આવી છે તે અંતર્ગત ફાઈનાન્સિયલ મેનેજમેન્ટ, ફિનટેક, ટેકનોલોજી, મેથેમેટિક્સ વિગેરે માટે ઈન્ટરનેશનલ યુનિવર્સિટી સ્થપાશે. ઈન્ટરનેશનલ આર્બિટ્રેશન સેન્ટર પણ ગિફ્ટ સિટી ખાતે શરૂ થશે, તેમ તેમણે ઉમેર્યું હતું. તેમણે વધુમાં કહ્યું કે, સુરતના જેમ્સ અને જ્વેલરી ઉદ્યોગકારોને રાહત આપતા આ બજેટમાં પોલિશ્ડ ડાયમંડ અને જેમ્સ સ્ટોન પરની કસ્ટમ ડ્યૂટી ઘટાડીને ૫% કરવામાં આવી છે તે સુરતના જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી ઉદ્યોગને બળ આપશે. આમ, આ બજેટ સર્વસમાવેશક અને સર્વપોશક બજેટ છે, તેમ તેમણે જણાવ્યું છે. આવા લોકહિત અને વિકાસલક્ષી બજેટ માટે વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો ગુજરાતની જનતા વતી આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો.

આદરણીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની સરકારમાં કેન્દ્રીય નાણામંત્રી શ્રી નિર્મલા સીતારમનજીએ લોકસભામાં ચોથી વાર પેપરલેસ સામાન્ય બજેટ રજૂ કર્યું. ગુજરાત પ્રદેશ અધ્યક્ષ શ્રી સી. આર. પાટીલે આ બજેટને ઐતિહાસિક ગણાવી દેશના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને કેન્દ્રીય નાણામંત્રી શ્રી નિર્મલા સીતારમનજીનો હૃદયપૂર્વક આભાર માન્યો. તેમણે જણાવ્યું કે, આ બજેટથી ગુજરાતનો હીરા ઉદ્યોગ વધુ મજબૂત અને વિકાસશીલ બનશે, બજેટમાં ગાંધીનગર ગિફ્ટ સિટીને હવે એજ્યુકેશન હબની ઓળખ મળશે તેમજ લોકલ ફોર વોકલ વિચાર સાથે આત્મનિર્ભર ભારતને પ્રોત્સાહન પણ મળશે. આ બજેટમાં સામાન્ય લોકોની અપેક્ષાને પૂર્ણ કરવા ભાર મુકાયો છે. દેશના ખેડૂત માટે પણ વિશેષ ધ્યાન બજેટમાં રખાયું છે તેમ જણાવ્યું.

પેપરલેસ ઈ-બિલ સિસ્ટમ

મંત્રાલયો દ્વારા પ્રાપ્તિ માટે સંપૂર્ણ પેપરલેસ, ઈ-બિલ સિસ્ટમ શરૂ કરવામાં આવશે.

તમામ ૧.૫ લાખ પોસ્ટ ઓફિસોને જોડવામાં આવશે

પોસ્ટ ઓફિસ અને બેંક ખાતાઓ વચ્ચે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફરની મંજૂરી આપતાં ૧૦૦ ટકા પોસ્ટ ઓફિસ કોર બેંકિંગ સિસ્ટમ હેઠળ આવશે. આ ખાસ કરીને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ખેડૂતો અને વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે મદદરૂપ થશે, આંતર કાર્યક્ષમતા અને નાણાકીય સમાવેશને સક્ષમ કરશે.

હોસ્પિટાલિટી

નાના અને મધ્યમ ક્ષેત્રની હોસ્પિટાલિટી સેવાઓ હજુ સુધી બેઠી થઈ નથી, તેથી સરકારે રૂ. ૫૦,૦૦૦ની વધારાના કવર સાથે માર્ચ ૨૦૧૭ સુધી આ ક્ષેત્ર માટે E-CGL સેવાને લંબાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે,

સોલાર મોડ્યુલ્સ

૨૦૩૦ સુધીમાં ૨૮૦ ગીગાવોટ સ્થાપિત સોલાર ક્ષમતાના ઘરેલુ ઉત્પાદનને સરળ બનાવવા માટે સરકાર દ્વારા ઉત્પાદન એકમોને સોલાર પીવી મોડ્યુલ્સ સાથે સંપૂર્ણ રીતે સંકલિત કરવાની અગ્રતા સાથે ઉચ્ચ કાર્યક્ષમતાવાળા મોડ્યુલોના ઉત્પાદન માટે PLI માટે ૧૯,૫૦૦ કરોડ રૂપિયાની વધારાની ફાળવણી કરવામાં આવશે.

રાજકોષીય ખાધ લક્ષ્યાંક

દેશનો કુલ ખર્ચ ૩૯.૧૫ લાખ કરોડનો અંદાજ છે જ્યારે રિસિપ્ટ માટે ૩૨.૮૪ લાખ કરોડનો અંદાજ છે. નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૩માં રાજકોષીય ખાધ લક્ષ્ય જીપીના ૬.૪ ટકાનો અંદાજ છે.

IT રિટર્ન ૨ વર્ષમાં

આવકવેરા વિભાગે એન્યુઅલ ઈન્ફર્મેશન સ્ટેટમેન્ટ (એઆઈએસ) આપવાનું શરૂ કર્યું છે તેના પગલે કરદાતાને સુધારવાની તક પૂરી પાડવામાં આવી છે અને કરદાતાઓ હવે સંબંધિત આકારણી વર્ષથી ૩ વર્ષની અંદર અપડેટેડ રિટર્ન ફાઈલ કરી શકે છે.

આપ્યું. સ્પોર્ટસ માટે પણ બજેટમાં ધ્યાન આપ્યું છે. સ્પોર્ટ્સનું બજેટ વધારવામાં આવ્યું છે. પોસ્ટ ઓફિસ અંગે પણ મોદી સાહેબે બજેટમાં જે જાહેરાત કરી છે તે અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું. દેશમાં ઝડપથી દરેક ગામોમાં ઓપ્ટિકલ ફાઈબર કનેક્ટિવિટી કરવામાં આવશે તે અંગે મળનારા ફાયદા અંગે પણ મોદી સાહેબે માર્ગદર્શન આપ્યું. ૫ જી સર્વિસિસથી થનાર લાભ અંગે માહિતી આપી. ડિજિટલ કરન્સી અંગે બજેટમાં જાહેરાત કરવામાં આવી છે તે અંગે દેશને થનારા લાભ અંગે જણાવ્યું.MSMEને મજબૂત કરવા સરકારે બજેટમાં MSMEને આવરી લીધું છે તે અંગે થનાર લાભો અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું.

બજેટમાં ડિફેન્સમાં પણ વોકલ ફોર લોકલને પ્રાધાન્ય

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, રક્ષા સાધનોની મોટી ખરીદી દેશમાંથી કરવામાં આવશે. બજેટમાં ડિફેન્સમાં પણ વોકલ ફોર લોકલને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. દેશમાં બનેલ યંત્રો જ ખરીદવામાં આવશે. શહેર અને ગામડામાં સારી કનેક્ટિવિટી માટે હજારો કિમીના હાઈવે નવા બનાવવા અંગે બજેટમાં જાહેરાત કરવામાં આવી છે તે અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું. આ બજેટમાં બિઝનેસ, ખેતી, સ્પોર્ટ્સ, ટેકનોલોજી જેવા દરેક ક્ષેત્રનું ધ્યાન રાખવામાં આવ્યું છે. ઈન્કમટેક્સ રિટર્ન ભરવા માટે સરકારે ખાસ બજેટમાં જાહેરાત કરી છે.

દરેક કાર્યકર્તાઓ સરકારની યોજનાઓ વિશે લોકોમાં જાગૃતિ લાવે

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે એક ભારતીય તરીકે મને એ વાતનો ગર્વ છે કે જનતા જનાર્દનની સેવા માટે કોઈ કસર બાકી નથી રાખી, આપણા દરેક કાર્યકર્તાઓ સરકારની યોજનાઓ વિશે લોકોમાં જાગૃતતા લાવે અને બજેટ અંગે માર્ગદર્શન આપે.મને દેશની જનતા પર જેટલો વિશ્વાસ છે તે જ રીતે કાર્યકર્તાઓ પર પણ વિશ્વાસ છે. વડાપ્રધાશ્રી અંતમાં જણાવ્યું કે સૌના પ્રયાસથી દેશને નવી ઉંચાઈ પર લઈ જઈશું.

જે લોકો આપણને લોકશાહીની પ્રક્રિયાથી રોકી શકતા નથી તેઓ અનુશાસનહીનતાથી રોકવાની કોશિશ કરી રહ્યા છે

કોંગ્રેસની પોતાની નિરાશા દેશના વાતાવરણને નકારાત્મક બનાવવા પ્રવૃત્ત

આઝાદીનાં આટલાં વર્ષો પછી પણ જ્યારે ગરીબોના ઘરમાં અજવાળું આવે છે તો તેની ખુશી દેશની ખુશીઓને બળ આપે છે. સ્ટવના ધુમાડાથી સળગતી આંખે કામ કરતી માતા માટે, ગરીબ માતા માટે, અને જે દેશમાં ગેસ કનેક્શન છે, તે એક સ્ટેટસ સિમ્બોલ બની ગયું છે, દેશમાં ગરીબનું ઘર હોવું જોઈએ. ગેસ કનેક્શન, ધુમાડાનો ચૂલો એમાંથી આઝાદી મળે તો એની ખુશી કંઈક અલગ જ છે.

કોંગ્રેસને સરકારમાં ૫૦ વર્ષ સુધી બેસી રહેવાનો લહાવો મળ્યો હતો

આજે ગરીબોનું બેંકમાં ખાતું છે, આજે બેંકમાં ગયા વિના, ગરીબો પણ તેમના ટેલિફોનથી બેંક ખાતાનો ઉપયોગ કરે છે. ડાયરેક્ટ બેનિફિટ ટ્રાન્સફર હેઠળ સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી રકમ સીધી તેમના ખાતામાં પહોંચી રહી છે, જો તમે જમીન સાથે જોડાયેલા છો, જો તમે જનતાની વચ્ચે રહો છો, તો આ બાબતો ચોક્કસપણે દેખાઈ રહી છે. પરંતુ કમનસીબી એ છે કે તમારામાંથી ઘણા એવા છે જેમનો સોય-કાંટો ૨૦૧૪માં અટકી ગયો છે અને તેઓ તેમાંથી બહાર નીકળી શક્યા નથી. અને શું તમે એનું પરિણામ ભોગવ્યું છે, જે તમે તમારી જાતને આવી મનની સ્થિતિમાં રાખી છે; દેશની જનતાએ તમને ઓળખ્યા છે. કેટલાક લોકો પહેલેથી જ ઓળખી ગયા છે, કેટલાક લોકો મોડેથી ઓળખી રહ્યા છે અને આવનારા સમયમાં લોકો ઓળખી જશે. તમે જુઓ, તમે આટલો લાંબો ઉપદેશ આપો છો, પછી તમે ભૂલી જાઓ છો કે તમને પણ અહીં ૫૦ વર્ષ સુધી દેશમાં બેસી રહેવાનો લહાવો મળ્યો હતો તો તમે શા માટે વિચારી શકતા નથી.

હવે તમે જુઓ, નાગાલેન્ડના લોકોએ છેલ્લી વાર ૧૯૯૮માં કોંગ્રેસને મત આપ્યો હતો, તેને લગભગ ૨૪ વર્ષ થઈ ગયાં છે. ઓડિશાએ ૧૯૫૫માં તમારા માટે મતદાન કર્યું હતું, તમને ત્યાં પ્રવેશ ન મળતાં માત્ર ૨૭ વર્ષ થયાં છે. તમે ૧૯૯૪ માં સંપૂર્ણ બહુમતી સાથે ગોવા જીતી લીધું હતું, ગોવાએ તમને સ્વીકાર્યાને ૨૮ વર્ષ થઈ ગયાં છે. ત્રિપુરામાં છેલ્લી વખત ત્યાંના લોકોએ ૧૯૮૮ માં મતદાન કર્યું હતું, લગભગ ૩૪ વર્ષ પહેલાં. ત્રિપુરામાં કોંગ્રેસની હાલત યુપી, બિહાર અને ગુજરાત જેવી છે. આખરે ૧૯૮૫માં લગભગ ૩૭ વર્ષો પહેલાં તમારા માટે મત આપ્યો હતો. છેલ્લી વખત પશ્ચિમ બંગાળ, ત્યાંના લોકોએ તમને લગભગ ૫૦ વર્ષ પહેલાં ૧૯૭૨માં પસંદ કર્યા હતા. તમિલનાડુના લોકો... હું આ માટે સંમત છું, જો તમે તે ગૌરવનું પાલન કરો છો અને આ સ્થાનનો ઉપયોગ કરતા નથી, તો તે ખૂબ જ દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે ઘર જેવી જગ્યા દેશ માટે ઉપયોગી હોવી જોઈએ, તે પાર્ટીનો ભાગ હોવી જોઈએ. તેનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે અને તેના કારણે જવાબ આપવો આપણી મજબૂરી બની જાય છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, તમિલનાડુ- આખરે તમને ૧૯૬૨માં એટલે કે લગભગ ૬૦ વર્ષ પહેલાં તક મળી. તેલંગાણા બનાવવાનું શ્રેય લો, પરંતુ તેલંગાણા બન્યા પછી પણ ત્યાંના લોકોએ તમને સ્વીકાર્યા નહીં. ઝારખંડનો જન્મ

થયો, ૨૦ વર્ષ થઈ ગયાં, કોંગ્રેસને સંપૂર્ણપણે સ્વીકારી નથી, પાછલા બારણે પ્રવેશવાનો પ્રયાસ કર્યો.

બધી હાર છતાં, ન તો કોંગ્રેસનો અહંકાર જાય છે કે ન તો કોંગ્રેસની ઇકોસિસ્ટમ તેના અહંકારને જવા દે છે

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, ચૂંટણીનાં પરિણામોનો પ્રશ્ન નથી. સવાલ એ લોકોના ઇરાદાનો છે, તેમના સ્વભાવનો છે. આટલા મોટા લોકતંત્રમાં આટલાં વર્ષો સુધી શાસન કર્યા પછી પણ દેશની જનતા શા માટે તેમને હંમેશ માટે નકારે છે ? અને જ્યાં પણ લોકોએ સાચો રસ્તો અપનાવ્યો છે, ત્યાં તમને ફરીથી પ્રવેશવાની મંજૂરી આપવામાં આવી નથી. આટલું બધું હોવા છતાં... આપણે ચૂંટણી હારી જઈએ, ખબર નથી કે મહિનાઓ સુધી ઈકોસિસ્ટમ શું કરે છે. બધી હાર છતાં, ન તો તમારો અહંકાર જાય છે કે ન તો તમારી ઈકોસિસ્ટમ તમારા અહંકારને જવા દે છે.

કોરોના વૈશ્વિક રોગચાળો હતો, પરંતુ તેનો ઉપયોગ પક્ષીય રાજકારણ માટે પણ થઈ રહ્યો છે, શું તે માનવતા માટે સારું છે ?

આદરણીય રાષ્ટ્રપતિ, આઝાદીનો અમૃત મહોત્સવ. આઝાદીનાં ૭૫ વર્ષમાં આજે દેશ આઝાદીના અમૃત પર્વની ઉજવણી કરી રહ્યો છે અને દેશ અમૃતકાળમાં પ્રવેશી રહ્યો છે. આ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં જે લોકોએ યોગદાન આપ્યું છે, તેઓ કોઈપણ પક્ષના હોય કે ન હોય... તેમનાં સપનાંઓને યાદ કરીને કેટલાક સંકલ્પો લેવાનો આ એક અવસર છે.

આદરણીય રાષ્ટ્રપતિ, આપણે સૌ સંસ્કૃતિ દ્વારા, પ્રકૃતિ દ્વારા, પ્રણાલી દ્વારા આજથી નહીં પણ સદીઓથી લોકશાહી માટે પ્રતિબદ્ધ છીએ. પરંતુ એ પણ સાચું છે કે ટીકા એ જીવંત લોકશાહીનું આભૂષણ છે, પરંતુ અંધશ્રદ્ધા એ લોકશાહીનું અપમાન છે. શક્તિ પ્રયાસ, આ ભાવનાથી ભારતે જે કંઈ હાંસલ કર્યું છે, જો તેને ખુલ્લા મનથી સ્વીકારવામાં આવ્યું હોત તો તે વધુ સારું હતું, તેનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હોત. તેમનો મહિમા ગાયો હોત.

છેલ્લાં બે વર્ષમાં સમગ્ર વિશ્વની માનવજાતિ સો વર્ષની સૌથી મોટી વૈશ્વિક મહામારીના સંકટનો સામનો કરી રહી છે. જેમણે ભારતના ભૂતકાળના આધારે ભારતને સમજવાની કોશિશ કરી, તેમને ડર હતો કે આટલો વિશાળ દેશ, આટલી મોટી વસ્તી, આટલી વિવિધતા, આ આદતો, આ પ્રકૃતિ... કદાચ આ ભારત આટલી મોટી લડાઈ લડી શકશે નહીં. . ભારત પોતાની જાતને બચાવી શકશે નહીં... આ તેમનો વિચાર હતો. પરંતુ આજે પરિસ્થિતિ શું છે... મેડ ઇન ઇન્ડિયા કોવેક્સિન, કોવિડ રસીઓ વિશ્વમાં સૌથી વધુ અસરકારક છે. આજે, ભારત ૧૦૦% પ્રથમ ડોઝ આપીને લગભગ આ લક્ષ્યની નજીક પહોંચી રહ્યું છે. અને બીજા ડોઝના લગભગ ૮૦ ટકા - તેનો સ્ટોપ પણ પૂર્ણ થઈ ગયો છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, કોરોના વૈશ્વિક રોગચાળો હતો, પરંતુ તેનો ઉપયોગ પક્ષીય રાજકારણ માટે પણ થઈ રહ્યો છે, શું તે માનવતા માટે સારું છે ?

કોંગ્રેસે તેની હદ વટાવી દીધી છે

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, પ્રથમ લહેર દરમિયાન, જ્યારે દેશ લોકડાઉનને અનુસરી રહ્યો હતો, જ્યારે WHO સમગ્ર વિશ્વમાં લોકોને સલાહ આપી રહ્યું હતું, ત્યારે તમામ આરોગ્ય નિષ્ણાતો કહી રહ્યા હતા કે જ્યાં છો ત્યાં જ રહો, આ સંદેશ આખી દુનિયામાં આપવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે જ્યાં પણ જાઓ માણસ હશે. જો તે કોરોનાથી સંક્રમિત છે તો કોરોના તેને સાથે લઈ જશે. તો પછી કોંગ્રેસના લોકોએ શું કર્યું, મુંબઈ રેલ્વે સ્ટેશન પર ઊભા રહીને, મુંબઈના કાર્યકરોને મુંબઈ છોડવા માટે, મફતમાં ટિકિટ આપી, લોકોને જવા પ્રેર્યા. મહારાષ્ટ્રમાં અમારા પરનો બોજ ઓછો હોવો જોઈએ, અને જાઓ, તમે ઉત્તર પ્રદેશના છો. તમે બિહારના છો. જાઓ, ત્યાં કોરોના ફેલાવો. તમે આ મહાપાપ કર્યું છે. ભારે અરાજકતાનો માહોલ સર્જાયો હતો. તમે અમારાં શ્રમજીવી ભાઈ-બહેનોને ઘણી મુશ્કેલીઓમાં ધકેલી દીધાં છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, તે સમયે દિલ્હીમાં કેવી સરકાર હતી ? તે સરકારે જીપ પર માઈક બાંધીને, દિલ્હીની ઝૂંપડપટ્ટીમાં કાર ફેરવીને લોકોને કહ્યું, સંકટ મોટું છે, દોડો, ગામ જાઓ, ઘરે જાઓ. અને દિલ્હીથી જવા માટે બસો આપી... અધવચ્ચેથી છોડી દીધા અને તમામ લોકો માટે ઘણી મુશ્કેલીઓ ઊભી કરી. અને તેનું કારણ એ હતું કે યુપીમાં, ઉત્તરાખંડમાં, પંજાબમાં, જે કોરોનાની આટલી ઝડપ નહોતી, એટલી તીવ્રતા નહોતી, આ પાપને કારણે ત્યાં પણ કોરોનાએ પોતાની લપેટમાં પ્રજાને લીધી.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આ કેવું રાજકારણ છે? માનવજાત પરના સંકટ સમયે આ કેવું રાજકારણ છે ? આ પક્ષીય રાજકારણ ક્યાં સુધી ચાલશે ?

આદરણીય રાષ્ટ્રપતિ, કોંગ્રેસની આ વર્તણૂકથી માત્ર હું જ નહીં, સમગ્ર દેશ આશ્ચર્યચકિત છે. બે વર્ષથી દેશ સો વર્ષના સૌથી મોટા સંકટનો સામનો કરી રહ્યો છે. કેટલાક લોકો જે રીતે વર્ત્યા છે તેનાથી દેશ આ વિચારમાં પડી ગયો છે. શું આ અમારો દેશ નથી ? શું આ દેશના લોકો તમારા નથી ? શું તેમના સુખ-દુઃખ તમારાં નથી ? આટલું મોટું સંકટ આવી ગયું છે, ઘણા રાજકીય પક્ષોના નેતાઓ, જરા અવલોકન કરો, પોતાને જનતાના નેતા માનતા રાજકીય પક્ષોના કેટલા નેતાઓએ લોકોને વિનંતી કરી છે, અપીલ કરી છે... ભાઈ, કોરોનાની ત્યાં આવી કટોકટી છે, વૈશ્વિક રોગચાળો છે... તમે માસ્ક પહેરો. તમારા હાથ ધોવાનું ચાલુ રાખો, બે ગજનું અંતર રાખો. કેટલા નેતાઓ છે... દેશની જનતાને વારંવાર કહ્યું તો એમાં ભાજપ સરકારને શું ફાયદો થયો. મોદીને શું ફાયદો થયો? પરંતુ આટલા મોટા સંકટમાં પણ તે આવું પવિત્ર કાર્ય કરવાનું ચૂકી ગયો.

જો આપણે મહાત્મા ગાંધીના આદર્શોની વાત કરીએ તો ભારતમાં રસીકરણ અભિયાનને બળ આપવામાં કોંગ્રેસનું શું યોગદાન છે ?

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, કેટલાક લોકો એવા છે, તેઓ રાહ જોઈ રહ્યા હતા કે કોરોના વાયરસ મોદીની છબીને ઘેરી લેશે. લાંબો સમય રાહ જોઈ અને કોરોનાએ તમારી ધીરજની પણ મોટી કસોટી કરી છે. દરરોજ તમે બીજાને અપમાનિત કરવા માટે મહાત્મા ગાંધીનું નામ લો છો. મહાત્મા ગાંધીની સ્વદેશીની વાત વારંવાર કરતાં અમને કોણ રોકે છે. જો મોદી 'લોકલ માટે વોકલ' કહે છે તો મોદીએ કહ્યું ભાઈ, શબ્દો છોડી દો. પરંતુ શું તમે નથી ઇચ્છતા કે દેશ આત્મનિર્ભર બને ? જો આપણે મહાત્મા ગાંધીના આદર્શોની વાત કરીએ તો ભારતમાં આ અભિયાનને બળ આપવામાં તમારું શું યોગદાન છે ? તમે તેની આગેવાની લો. મહાત્મા ગાંધીના સ્વદેશીના નિર્ણયને લંબાવો, દેશનું ભલું થશે. પણ તમે કદાચ મહાત્મા ગાંધીના સપનાને સાકાર થતાં જોવા માંગતા ન હોવ.

વિશ્વમાં એવો કોણ ભારતીય હશે જેને યોગ પર ગર્વ ન હોય ? કોંગ્રેસે તેની પણ મજાક ઉડાવી

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આજે સમગ્ર વિશ્વમાં યોગે એક રીતે કોરોનામાં વિશ્વમાં એક સ્થાન બનાવ્યું છે. વિશ્વમાં એવો કોણ ભારતીય હશે જેને યોગ પર ગર્વ ન હોય? તમે તેની પણ મજાક ઉડાવી, તેનો વિરોધ પણ કર્યો. તમે લોકોને કહ્યું હોત તો સારું થાત, ભાઈ, તમે ઘરે મુશ્કેલીમાં છો, યોગ કરો, તમને ફાયદો થશે... શું નુકસાન થયું. 'ફિટ ઇન્ડિયા મૂવમેન્ટ'ને જવા દો, દેશના યુવાનો મજબૂત બને, તમે મોદીનો વિરોધ કરી શકો... 'ફિટ ઇન્ડિયા મૂવમેન્ટ' તમારા રાજકીય પક્ષોનું નાનું પ્લેટફોર્મ છે. જો આપણે બધા ભેગા થઈએ તો 'ફિટ ઇન્ડિયા' દ્વારા દેશના યુવાનોને આ ક્ષમતા તરફ આગળ વધવા માટે કહેવામાં આવ્યું હોત, પરંતુ તેનો વિરોધ પણ કરવામાં આવ્યો હતો, ઠેકડી ઉડાવવામાં આવી હતી. એટલે કે તને શું થયું છે તે મને સમજાતું નથી અને તેથી જ હું આજે આવું કહું છું કારણ કે તું ક્યાં ઊભો છે તે જાણવું જોઈએ. અને મેં ઇતિહાસને કહ્યું, ૬૦ વર્ષથી ૧૫ વર્ષ સુધીનો આખો સમયગાળો, આટલાં બધાં રાજ્યોમાં, કોઈ તમને પ્રવેશવા દેતું નથી.

આ સરકારે કોઈને ભૂખે મરવા દીધા નથી

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આજે વિશ્વની મુખ્ય અર્થવ્યવસ્થાઓમાં ભારત સૌથી ઝડપથી વિકસતું મુખ્ય અર્થતંત્ર છે. માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આ કોરોના કાળમાં પણ આપણા ખેડૂતોએ રેકોર્ડ ઉત્પાદન કર્યું, સરકારે રેકોર્ડ ખરીદી કરી. વિશ્વના ઘણા દેશોમાં જ્યાં ખાદ્યપદાર્થોની કટોકટી ઊભી થઈ છે અને તમે જાણતા જ હશો કે સો વર્ષ પહેલાં થયેલી દુર્ઘટનાના અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આ રોગથી મૃત્યુ પામેલા લોકોની સંખ્યા ભૂખમરાથી મૃત્યુ પામેલા લોકો જેટલી જ તેમની પણ મોટી સંખ્યા છે, જે તે સમયનાં સો વર્ષ પહેલાંના અહેવાલમાં છે. આ દેશે કોઈને ભૂખે મરવા દીધા નથી. ૮૦ કરોડથી વધુ દેશવાસીઓને મફત રાશન આપ્યું અને આજે પણ કરી રહ્યા છીએ.

નિકાસ ઐતિહાસિક સર્વોચ્ચ સ્તરે

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અમારી કુલ નિકાસ ઐતિહાસિક સર્વોચ્ચ સ્તરે છે. અને આ કોરોના સમયગાળામાં છે. કૃષિ નિકાસ ઐતિહાસિક રીતે ટોચ પર પહોંચી છે. સોફ્ટવેર નિકાસ નવી ઊંચાઈ તરફ આગળ વધી રહી છે. મોબાઈલ ફોનની નિકાસ અસાધારણ

રીતે વધી છે. ડિફેન્સ એક્સપોર્ટમાં ઘણી સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે. આત્મનિર્ભર ભારતની આ અજાયબી છે કે આજે દેશ સંરક્ષણ નિકાસમાં પણ પોતાની ઓળખ બનાવી રહ્યો છે.

સંકટ સમયે દેશને બચાવવા માટે સુધારા જરૂરી હતા

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, FDIનું રેકોર્ડ રોકાણ આજે ભારતમાં થઈ રહ્યું છે. આજે ભારત પુનઃપ્રાપ્ય ઊર્જા ક્ષેત્રે વિશ્વના ટોચના પાંચ દેશોમાં છે .

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આ બધું એટલા માટે શક્ય બન્યું છે, કારણ કે કોરોનાના સમયગાળા દરમિયાન આટલા મોટા સંકટનો સામનો કરવા છતાં, આપણી ફરજો નિભાવતી વખતે, આ સંકટ સમયે દેશને બચાવવા માટે સુધારા જરૂરી હતા અને અમે કરેલા સુધારાનું પરિણામ એ છે કે આજે આપણે આ સ્થિતિમાં આવી પહોંચ્યા છીએ.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, MSME સહિત દરેક ઉદ્યોગોને જરૂરી સમર્થન પૂરું પાડ્યું. નિયમો, પ્રક્રિયાઓને સરળ બનાવી. અમે આત્મનિર્ભર ભારતના મિશનને પૂર્ણ કરવા માટે અમારા શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા. આ તમામ સિદ્ધિઓ દેશે એવી સ્થિતિમાં હાંસલ કરી છે જ્યારે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે આજે પણ આર્થિક જગતમાં ઘણી ઊથલપાથલ ચાલી રહી છે. સપ્લાય ચેઈન સંપૂર્ણપણે પડી ભાંગી છે. લોજિસ્ટિક સપોર્ટમાં કટોકટી ઊભી થઈ . વિશ્વમાં સપ્લાય ચેઈનને કારણે રાસાયણિક ખાતરો પર મોટું સંકટ ઊભું થયું છે અને ભારત આયાત પર નિર્ભર છે . દેશ પર કેટલો મોટો આર્થિક બોજ આવી ગયો છે. દુનિયાભરમાં સંજોગો ઊભા થયા પરંતુ ભારતે ખેડૂતોને આ પીડા સહન કરવાની ફરજ પાડી નહીં. ભારતે આખો બોજ પોતાના ખભા પર લઈ લીધો અને તેને ખેડૂતને સોંપી દીધો. ભારતે પણ સતત ખાતરની સપ્લાય ચાલુ રાખી છે. કોરોનાના સંકટ દરમિયાન, ભારતે તેના નાના ખેડૂતો પાસેથી તેની ખેતી કરવા માટે મોટા નિર્ણયો લીધા. હું ક્યારેક વિચારું છું કે, જે લોકો મૂળથી કપાઈ ગયા છે, બે -ચાર પેઢીઓથી મહેલોમાં બેસવાની આદત પડી ગઈ છે, તેઓ સમજી શક્યા નથી કે દેશના નાના ખેડૂતોની સમસ્યા શું છે. તેની બાજુના ખેડૂતો, જેમની પાસે તેની પહોંચ હતી, તે આગળ જોઈ શક્યા નથી. અને ક્યારેક હું આવા લોકોને પૂછવા માંગુ છું કે તમને નાના ખેડૂતો પ્રત્યે આટલી નફરત કેમ છે ? શું તમે નાના ખેડૂતોના કલ્યાણ માટે અવરોધો ઊભા કરો છો? તમે નાના ખેડૂતોને આ સંકટમાં મૂક્યા છે.

ગુલામી માનસિકતા કોઈપણ રાષ્ટ્રની પ્રગતિ માટે મોટી સમસ્યા

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, વર્ષોની ગુલામીની માનસિકતા આપણે સમજવી પડશે કે કેટલાક લોકો આઝાદીનાં ૭૫ વર્ષ પછી પણ બદલી શક્યા નથી. તે ગુલામીની માનસિકતા કોઈપણ રાષ્ટ્રની પ્રગતિ માટે મોટી સમસ્યા છે.

આજે હું દેશનું ચિત્ર જોઉં છું. એવો સમુદાય છે, એવો વર્ગ છે, આજે પણ તે ગુલામીની માનસિકતામાં જીવે છે. આજે પણ, ૧૯મી સદીનું કામ એ વિચારને વળગી રહ્યું છે, અને ૨૦મી સદીના કાયદાઓ કાયદા જેવા જ કાયદા છે. ગુલામીની માનસિકતા, આ ૧૯મી સદીનું જીવન, ૨૦મી સદીના કાયદાઓ, ૨૧મી સદીની આકાંક્ષાઓને પૂર્ણ કરી શકતા નથી. ૨૧મી સદી સાથે અનુકૂલન સાધવા આપણા માટે પરિવર્તન ખૂબ જ જરૂરી છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અમે જે ફેરફાર નકાર્યા તેનું પરિણામ શું આવ્યું ? ફ્રેઈટ કોરિડોર આટલાં વર્ષો પછી, ઘણા વર્ષો સુધી, પછી આયોજન હતું. ૨૦૦૬માં આયોજન, ૨૦૦૬થી ૨૦૧૪ સુધી તેની સ્થિતિ જુઓ. ૨૦૧૪ પછી તે ઝડપી બન્યો. યુપીમાં ૭૦ના દાયકામાં શરૂ થયેલી સરયૂ કેનાલ પ્રોજેક્ટે તેની કિંમતમાં ૧૦૦ ગણો વધારો કર્યો છે. અમે પહોંચ્યા પછી, અમે તે કામ પૂરું કર્યું. આ કેવા પ્રકારનું વિચાર છે ? યુપીનો અર્જુન ડેમ પ્રોજેક્ટ ૨૦૦૯માં શરૂ થયો હતો. ૨૦૧૭ સુધી એક તૃતીયાંશ ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. અમે આટલા ઓછા સમયમાં તે પૂર્ણ કરી લીધું. જો કોંગ્રેસ પાસે એટલી સત્તા હોત તો આટલાં વર્ષો સુધી સત્તા પર હોત તો ચાર ધામને હવામાનના તમામ રસ્તાઓમાં બદલી શકી હોત, કનેક્ટ કરી શકી હોત પણ તેમ ન કર્યું. જળમાર્ગ, આખી દુનિયા જળમાર્ગને સમજે છે, આપણો એક જ દેશ હતો જેણે જળમાર્ગને નકારી કાઢ્યો હતો . આજે અમારી સરકાર જળમાર્ગ પર કામ કરવા જઈ રહી છે . ગોરખપુરની ફેક્ટરી જૂના અભિગમથી બંધ થતી હતી, ગોરખપુરની ખાતરની ફેક્ટરી અમારા અભિગમથી શરૂ થઈ છે.

ખાનગી ક્ષેત્રને દેશના વિકાસમાં ભાગીદાર બનવા આમંત્રણ

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, સરકારે વધુ એક મહાન કામ કર્યું છે, અમે તેના માટે નવા ક્ષેત્રો ઉદ્યોગસાહસિકો માટે ખોલ્યાં છે. આત્મનિર્ભર ભારત યોજના હેઠળ, અમે ખાનગી ક્ષેત્રને દેશના વિકાસમાં ભાગીદાર બનવા આમંત્રણ આપ્યું છે, જેમાં અવકાશ, સંરક્ષણ, ડ્રોન, માઈનિંગનો સમાવેશ થાય છે. દેશમાં ઉદ્યોગસાહસિકો માટે સારું વાતાવરણ ઊભું કરવા માટે, હજારો અનુપાલન સાથે સરળ ટેક્સ સિસ્ટમ શરૂ કરવામાં આવી છે, આપણા દેશમાં અડધો દેશ, દરેક વિભાગ, આ લાવો, તે કાગળ લાવો, તે કાગળ લાવો, આ બધું લગભગ ૨૫ છે. અમે હજારો ફરિયાદો પૂરી કરી છે. આજે હું રાજ્યને પણ વિનંતી કરીશ કે આવી ફરિયાદો શોધીને તેનો અંત લાવે. દેશના નાગરિકો સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યા છે, તમે લોકો તે સમજો. આજે દેશમાં આવા અવરોધો દૂર કરવામાં આવી રહ્યા છે. અમે ઘરેલું ઉદ્યોગને સ્તર આપવા માટે એક પછી એક પગલાં લઈ રહ્યા છીએ .

ભારતની યુનિકોર્ન સેન્ચ્યુરી બનાવવા તરફ આગળ જઈ રહ્યા છીએ

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આજે દેશ એ જૂના ખ્યાલમાંથી બહાર આવી રહ્યો છે, આપણા દેશમાં આ વિચારધારા બની ગઈ છે કે સરકાર નસીબની નિર્માતા છે, તમારે સરકાર પર નિર્ભર રહેવું પડશે, તમારી આશાઓ અને આકાંક્ષાઓ કોઈ પૂરી નહીં કરી શકે, સરકાર કરશે. સરકાર બધું જ આપશે. અમે આટલો અહંકાર રાખ્યો હતો અને તેના કારણે દેશની ક્ષમતાને પણ ઠેસ પહોંચી છે. અને તેથી, સામાન્ય યુવાનોના સપના, યુવા કૌશલ્ય, તેના માર્ગ પર, અમે નવેસરથી વિચારવાનું શરૂ કર્યું. બધું સરકાર કરે છે, એવું નથી. દેશવાસીઓની તાકાત અનેક ગણી છે. જો તેઓ તાકાત સાથે તકલીફો સાથે જોડાયેલા હોય, પછી પરિણામ મેળવો. તમે જુઓ, ૨૦૧૪ પહેલા આપણા દેશમાં માત્ર ૫૦૦ સ્ટાર્ટ અપ હતા, જ્યારે દેશના યુવાનોને તક આપવામાં આવે છે, ત્યારે શું પરિણામ આવે છે, ૨૦૧૪ પહેલાના આ સાત વર્ષોમાં ૫૦૦ સ્ટાર્ટ અપ, આ સાત વર્ષમાં ૭૦૦૦ સ્ટાર્ટ અપ થયા. આ દેશમાં કામ કરે છે. આ મારા દેશના યુવાનોની તાકાત છે. અને આમાં યુનિકોર્ન બનાવવામાં આવી રહ્યા છે અને દરેક યુનિકોર્ન એટલે કે તેની કિંમત હજારો કરોડો નક્કી કરવામાં આવી છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અને બહુ ઓછા સમયમાં આપણે ભારતની યુનિકોર્ન સેન્ચ્યુરી બનાવવા તરફ આગળ વધી રહ્યા છીએ, આ બહુ મોટી વાત છે. પહેલા હજારો કરોડની કંપની બનતા દાયકાઓ લાગતા હતા. આજે આપણા યુવાનોની શક્તિ છે, સરકારની નીતિઓને કારણે તેઓ બે વર્ષમાં તેમની આસપાસ હજારો કરોડનો બિઝનેસ જોવામાં સક્ષમ છે . કેટલાક લોકો દેશના યુવાનોને, દેશના ઉદ્યમીઓને, દેશના શ્રેષ્ઠ સર્જકોને ડરાવવાનો આનંદ માણે છે. તેમને ડરાવવામાં પણ આનંદ છે. તેઓને પૂર્વગ્રહ રાખવામાં આનંદ આવે છે. દેશના યુવાનો તેમની વાત સાંભળી રહ્યા નથી, તેના કારણે દેશ પ્રગતિ કરી રહ્યો છે.

દેશના ઉદ્યોગકારો શું કોરોના વાયરસના પ્રકારો છે ?

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આજે જે યુનિકોર્ન છે તેમાંની કેટલીક બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ બનવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. પરંતુ કોંગ્રેસમાં એવા લોકો બેઠેલા છે જેઓ કહે છે કે તેઓ તેમના માટે બોલે છે જે અમારા ઉદ્યોગસાહસિક છે અને તેઓ શું કહે છે તે જાણીને તમને પણ નવાઈ લાગશે, તેઓ કહે છે કે આ ઉદ્યોગ સાહસિકો કોરોના વાયરસનો પ્રકાર છે, શું થયું છે ? આપણા દેશના ઉદ્યોગકારો શું કોરોના વાયરસના પ્રકારો છે ? આપણે શું વાત કરીએ છીએ, કોના માટે બોલી રહ્યા છીએ ? જો કોઈ તમારી અંદર બેસે તો એટલું જ કહે કે શું થઈ રહ્યું છે ? પાર્ટી હારી રહી છે, કોંગ્રેસ હારી રહી છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, જે લોકો ઇતિહાસમાંથી શીખતા નથી તેઓ ઇતિહાસમાં ખોવાઈ જાય છે.

શા માટે દેશનું અપમાન કરો છો ? દેશ વિરુદ્ધ કેમ બોલો છો ?

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, હું આ એટલા માટે કહી રહ્યો છું કારણ કે, માત્ર ૬૦થી ૮૦ના દાયકામાં, તેમના તમામ અગ્રણી લોકો તેમનામાં આવે છે જેઓ દેશનું નેતૃત્વ કરતા હતા, હું તે સમયગાળાની વાત કરી રહ્યો છું. ૬૦થી ૮૦ના દાયકામાં કોંગ્રેસ જ હતી, જે લોકો કોંગ્રેસના સત્તા સાથીઓ સાથે રહીને આનંદ માણતા હતા, આ જ લોકો પંડિત નેહરુજીની સરકાર અને શ્રીમતી ઇન્દિરા ગાંધીની સરકારને શું કહેતા હતા, આ છે ટાટા-તે બિરલાની સરકાર છે, તેઓ ટાટા-બિરલાઓ દ્વારા સરકાર ચલાવે છે. ૬૦થી ૮૦ના દાયકા સુધી, નેહરુજી

માટે આ જ વાતો બોલાતી હતી. ઈન્દિરાજી માટે વાત કરી. તમે પણ એ જ ભાષા બોલો છો. હું જોઉં છું, તમે આટલા નીચા ગયા છો, તમે ઘણા નીચા ગયા છો, હા મને લાગે છે કે આજે પંચિંગ બેગ બદલાઈ ગઈ છે પણ તમારી આદતો બદલાઈ નથી. હું માનું છું કે આ જ લોકો ઘરમાં બોલવાની હિંમત રાખતા હતા, તેઓ બહાર બોલતા હતા, જ્યાં તક મળે ત્યારે તેઓ ચૂપ રહેતા ન હતા. તેઓ કહે છે કે મેક ઇન ઇન્ડિયા ન થઈ શકે પણ હવે તેમાં આનંદ છે. શું કોઈ ભારત માટે આવું વિચારી શકે ? તે મેક ઇન ઇન્ડિયા ન થઈ શકે. અરે ભાઈ, તમને તકલીફ પડતી હતી, અમે આવીને કરીશું, ઠીક છે તેમ કહો. શા માટે દેશનું અપમાન કરો છો? દેશ વિરુદ્ધ કેમ બોલો છો? મેક ઇન ઇન્ડિયા ન થઈ શકે. મેક ઇન ઇન્ડિયાની મજાક ઉડાવવામાં આવી હતી. અને આજે દેશની યુવાશક્તિ, દેશના ઉદ્યોગસાહસિકે તે બતાવ્યું છે, તમે મજાકનો વિષય બની ગયા છો. અને મેક ઇન ઇન્ડિયાની સફળતા તમારા લોકોને કેટલી પીડા આપી રહી છે તે હું સારી રીતે સમજી શકું છું.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, કેટલાક લોકો મેક ઇન ઇન્ડિયાથી પરેશાન છે કારણ કે મેક ઇન ઇન્ડિયા એટલે કમિશનનો રસ્તો બંધ, મેક ઇન ઇન્ડિયા એટલે ભ્રષ્ટાચારનો રસ્તો બંધ, મેક ઇન ઇન્ડિયા એટલે છાતી ભરવાનો રસ્તો બંધ. અને તેથી મેક ઇન ઇન્ડિયાનો જ વિરોધ કરો. ભારતના લોકોની ક્ષમતાને અવગણવાનું પાપ, દેશના નાના ઉદ્યોગ-સાહસિકોની ક્ષમતાનું અપમાન, દેશના યુવાનોનું અપમાન, દેશની નવીન ક્ષમતાનું અપમાન.

કોંગ્રેસની પોતાની નિરાશા દેશના વાતાવરણને નકારાત્મક બનાવવા પ્રવૃત્તિમય

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આવું નકારાત્મકતાનું વાતાવરણ, દેશની નિરાશા, પોતે જ નિરાશ છે, પોતે સફળ થવામાં સક્ષમ નથી. આથી જ દેશનો યુવાવર્ગ દેશને નિષ્ફળ બનાવવા માટે ચાલી રહેલી રમતો સામે ખૂબ જ જાગૃત બન્યો છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, જેઓ પહેલાં સરકાર ચલાવતા હતા, જેઓ ૫૦ વર્ષ સુધી દેશની સરકારો ચલાવતા હતા. મેક ઇન ઇન્ડિયા વિશે તેમનો અંતરાત્મા કેવો હતો, જો આપણે માત્ર સંરક્ષણ ક્ષેત્ર પર નજર કરીએ, તો આપણે બધી બાબતો સમજી શકીએ છીએ કે તે શું કરતો હતો, તે કેવી રીતે કરતો હતો, તે શા માટે કરતો હતો અને કોના માટે ઉપયોગ કરતો હતો. તે કરવા માટે. પહેલાં વર્ષોમાં જે બનતું હતું તે નવાં સાધનો ખરીદવાની પ્રક્રિયા હતી. તે વર્ષો સુધી ચાલ્યું. અને જ્યારે અંતિમ નિર્ણય લેવામાં આવશે, ત્યારે તે વસ્તુ અપ્રચલિત થઈ જશે. હવે મને કહો કે દેશ માટે શું સારું છે ? તે જૂનું હતું અને અમે પૈસા ચૂકવતા હતા. અમે આ બધી પ્રક્રિયાઓને સરળ બનાવી છે. સંરક્ષણ ક્ષેત્રના પ્રશ્નો વર્ષોથી પેન્ડિંગ હતા, અમે તેને હલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. અગાઉ, કોઈપણ આધુનિક પ્લૅટફૉર્મ અથવા સાધનો માટે, અમારે અન્ય દેશો તરફ જોવું પડતું હતું. જરૂરતના સમયે ઉતાવળમાં ખરીદ્યું હતું, લાવો, લાવો! કોણ પૂછે, થઈ ગયું! સ્પેરપાર્ટ્સ માટે પણ આપણે બીજા દેશો પર નિર્ભર રહીએ છીએ. બીજા પર આધાર રાખીને આ દેશની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરી શકાતી નથી. આપણી પાસે એક યુનિક સિસ્ટમ હોવી જોઈએ, આપણી પોતાની સિસ્ટમ હોવી જોઈએ. સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં આત્મનિર્ભર બનવા માટે, આ પણ દેશની સેવાનું એક મહાન કાર્ય છે અને આજે હું દેશના યુવાનોને પણ આહ્‌વાન કરું છું કે તમે તમારી કારકિર્દીમાં આ ક્ષેત્ર પસંદ કરો. અમે તાકાત સાથે ઊભા રહીશું.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આ બજેટમાં પણ અમે ભારતમાં જ વધુ ને વધુ સંરક્ષણ સાધનો બનાવીશું. ભારતીય કંપનીઓ પાસેથી જ ખરીદી કરશે, આ જોગવાઈ બજેટમાં કરવામાં આવી છે. અમે બહારથી લાવવાનો રસ્તો બંધ કરવાની દિશામાં કામ કર્યું છે. અમારાં દળોની જરૂરિયાત પૂરી કરવા ઉપરાંત, અમે મોટા સંરક્ષણ નિષ્ણાત બનવાના સ્વપ્ન સાથે પણ ચાલી રહ્યા છીએ અને મને ખાતરી છે કે આ સંકલ્પ પૂર્ણ થશે. હું જાણું છું કે સંરક્ષણ સોદામાં, અગાઉ કેટલી મોટી શક્તિઓ સારી ખરીદી કરતી હતી, આવાં દળોને મોદી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યાં છે. અને તેથી જ તે દિવસે મોદી પર ગુસ્સે થવું સ્વાભાવિક છે, એટલું જ નહીં, તેનો ગુસ્સો સતત પ્રગટ થતો રહે છે.

કોંગ્રેસના નેતાઓની અસંવેદનશીલતા

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, વિપક્ષના અમારા કેટલાક સાથીઓએ પણ અહીં મોંઘવારીનો મુદ્દો ઉઠાવ્યો હતો. જ્યારે કોંગ્રેસના નેતૃત્વમાં યુપીએ સરકાર હતી ત્યારે પણ તમને આ ચિંતા હોત

તો દેશ માટે પણ સારું થાત. આ પીડા તે સમયે પણ થવી જોઈતી હતી. તમે કદાચ ભૂલી ગયા છો, હું તમને યાદ કરાવવા માંગુ છું. કોંગ્રેસ સરકારનાં છેલ્લાં પાંચ વર્ષમાં લગભગ સમગ્ર કાર્યકાળમાં દેશને બે આંકડામાં મોંઘવારીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. અમે પહોંચ્યા તે પહેલાં આ સ્થિતિ હતી. કોંગ્રેસની નીતિઓ એવી હતી કે સરકાર પોતે જ માનવા લાગી કે મોંઘવારી તેના નિયંત્રણની બહાર છે. ૨૦૧૧માં, તત્કાલીન નાણામંત્રીએ લોકોને નિર્લજ્જતાથી કહ્યું હતું કે મોંઘવારી ઘટાડવા માટે કોઈ અલાદ્દીનના જાદુની અપેક્ષા ન રાખો. આ તમારા નેતાઓની અસંવેદનશીલતા છે. આપણા ચિદમ્બરમજી, જેઓ આજકાલ અર્થતંત્ર પર અખબારોમાં લેખ લખે છે, જ્યારે તમે સરકારમાં હતા ત્યારે શું કહેતા હતા, તે સમયના નેતાઓ શું કહેતા હતા, તેઓ કહેતા હતા, ૨૦૧૨માં તેઓ કહેતા હતા કે લોકોને ૧૫ રૂપિયાની પાણીની બોટલ અને ૨૦ રૂપિયામાં આઇસ્ક્રીમ ખરીદવામાં કોઈ તકલીફ નથી. પરંતુ ઘઉં-ચોખા પણ એક રૂપિયો વધે તો સહન ન થાય. આ તમારા નેતાઓનું નિવેદન હતું, એટલે કે મોંઘવારી પ્રત્યે કેટલું અસંવેદનશીલ વલણ. આ ચિંતાનું કારણ છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, મોંઘવારી એ દેશના સામાન્ય માનવી સાથે સીધી રીતે સંકળાયેલો મુદ્દો છે. અને અમારી સરકાર, NDA સરકારે પહેલા દિવસથી જ સતર્ક અને સંવેદનશીલ રહીને આ મુદ્દાને નજીકથી આખરી ઓપ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અને તેથી અમારી સરકારે અમારી રાજકોષીય નીતિનો પ્રાથમિક ધ્યેય ફુગાવાને નિયંત્રણમાં રાખ્યો છે.

ત્યારે મોંઘવારીની સમસ્યા કેટલી ગંભીર હતી કે નહેરુજીને લાલ કિલ્લા પરથી દેશ સામે હાથ ઊંચા કરવા પડ્યા હતા

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, સો વર્ષમાં આવી પડેલી આટલી મોટી મહામારીના આ સમયગાળામાં પણ અમે પ્રયાસ કર્યો હતો કે મોંઘવારી અને જીવનજરૂરી ચીજવસ્તુઓના ભાવ આસમાને ન પહોંચે. સામાન્ય માનવી માટે, માનનીય સ્પીકર, આજે જરૂરી વસ્તુઓ માટે મોંઘવારી આસમાનને સ્પર્શવી ન જોઈએ. સામાન્ય માણસો માટે, ખાસ કરીને ગરીબો માટે, મોંઘવારી સહનશીલ મર્યાદાથી વધુ ન હોવી જોઈએ અને આપણે મોંઘવારી નિયંત્રણમાં રાખવા માટે શું કર્યું છે, તે આ આંકડાઓ પોતે જ કહી રહ્યા છે. જ્યારે કોંગ્રેસનો મોંઘવારી દર બે આંકડામાં હતો તે ૧૦ ટકાથી વધુ હતો, જ્યારે ૨૦૧૪થી ૨૦૨૦ સુધીમાં ફુગાવો ૫ ટકાથી ઓછો રહ્યો છે. કોરોના છતાં આ વર્ષે મોંઘવારી ૫.૨ ટકા રહી છે અને તેમાં પણ ખાદ્યપદાર્થોનો ફુગાવો છે. પહેલાં કરતાં ઓછા ટકા. તમારા સમયમાં તમે વૈશ્વિક પરિસ્થિતિને ટાંકીને દૂર જતા હતા. બાય ધ વે, પંડિત નેહરુએ મોંઘવારી પર કોંગ્રેસના શાસનમાં લાલ કિલ્લા પર શું કહ્યું હતું, હું તમને કહેવા માંગુ છું, પંડિત નેહરુ ! લાલ કિલ્લા પરથી બોલતા દેશના પ્રથમ વડાપ્રધાન ! જુઓ, તમારી ઈચ્છા છે કે હું પંડિતજીનું નામ ન લઉં, આજે હું વારંવાર બોલવાનો છું. આજે નેહરુજી છે, નેહરુજી ! આજે મજા કરો ! તમારા નેતાઓ કહેશે મજા કરો!

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, પંડિત નેહરુજીએ લાલ કિલ્લા પરથી કહ્યું હતું અને તે જમાનામાં કહેવાયું હતું કે, ત્યારે વૈશ્વિકીકરણ એટલું નહોતું, નામમાં પણ નહોતું. ત્યારે લાલ કિલ્લા પરથી દેશને સંબોધિત કરતી વખતે નેહરુજી જે બોલી રહ્યા છે, ક્યારેક કોરિયામાં લડાઈ પણ આપણને અસર કરે છે. જેના કારણે માલના ભાવમાં વધારો થાય છે. આ નહેરુજી હતા ! ભારતના પ્રથમ વડાપ્રધાન! ક્યારેક કોરિયામાં લડાઈ પણ આપણને અસર કરે છે. આના કારણે સામાનના ભાવ વધે છે અને તે પણ આપણા નિયંત્રણની બહાર છે. દેશની સામે, દેશના પ્રથમ વડા પ્રધાન હાથ ઊંચા કરે છે. તેઓ આગળ શું કહે છે, જુઓ, તે તમારા કામ વિશે છે. પંડિત નેહરુજી આગળ કહે છે કે જો અમેરિકામાં પણ કંઈક થાય છે તો તેની અસર માલની કિંમત પર પડે છે. વિચારો, ત્યારે મોંઘવારીની સમસ્યા કેટલી ગંભીર હતી કે નહેરુજીને લાલ કિલ્લા પરથી દેશ સામે હાથ ઊંચા કરવા પડ્યા હતા, નેહરુજીએ ત્યારે કહ્યું હતું.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, કોંગ્રેસની સરકાર આજે સત્તામાં હોત તો આજે દેશનું ભાવિ બન્યું હોત. દેશ બચી ગયો, પણ આજે તમે હોત તો કોરોનાના ખાતામાં મોંઘવારી જમા કરાવીને ચાલ્યા ગયા હોત. પરંતુ આ સમસ્યાને ખૂબ જ સંવેદનશીલતા અને મહત્ત્વ સાથે ધ્યાનમાં રાખીને, અમે તેને ઉકેલવા માટે સંપૂર્ણ શક્તિ સાથે કામ કરી રહ્યા છીએ. આજે વિશ્વમાં ફુગાવો અમેરિકા અને OECD દેશોમાં સાત ટકા જેટલો છે . પરંતુ માનનીય સ્પીકર, અમે કોઈના પર દોષારોપણ કરીને ભાગી જવાના નથી. અમે એવા

લોકોમાં છીએ જેઓ નિષ્ઠાવાન પ્રયાસો કરીએ છે, જેઓ જવાબદારી સાથે દેશવાસીઓ સાથે ઊભા રહે છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, ગરીબી ઘટાડવા માટે મોટા આંકડાઓ પણ આપવામાં આવ્યા હતા પરંતુ એક વાત ભુલાઈ ગઈ હતી. આ દેશના ગરીબો એટલા દગાખોર નથી. આ દેશના ગરીબો એટલો પણ વિશ્વાસઘાતી નથી કે કોઈ પણ સરકાર તેમના ભલા માટે કામ કરે અને પછી તેમને સત્તા પરથી હટાવે, એ દેશના ગરીબોના સ્વભાવમાં નથી. તમારી દુર્દશા એટલા માટે થઈ કારણ કે તમે ધાર્યું હતું કે સૂત્રોચ્ચાર કરીને તમે ગરીબોને તમારી ચુંગાલમાં ફસાવશો, પરંતુ ગરીબો જાગી ગયા, ગરીબ તમને ઓળખે છે. આ દેશના ગરીબો એટલા વાકેફ છે કે તમને ૪૪ સીટો પર બેસાડવામાં આવ્યા છે. ૪૪ સીટ પર આવીને રોકાયા. કોંગ્રેસ ૧૯૭૧થી ગરીબ હટાઓના નારા પર ચૂંટણી જીતી રહી છે. ૪૦ વર્ષ પછી પણ ગરીબી દૂર નથી થઈ, પરંતુ કોંગ્રેસ સરકારે નવી વ્યાખ્યા આપી છે.

૨૦૧૩માં કોંગ્રેસે કાગળ પર અજાયબી કરીને ૧૭ કરોડ ગરીબોને અમીર બનાવ્યા

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, ૪૦ વર્ષ પછી પણ ગરીબી દૂર ન થઈ, પરંતુ ગરીબોએ કોંગ્રેસને હટાવી. અને કોંગ્રેસે શું કર્યું... માનનીય સ્પીકર, કોંગ્રેસે ગરીબીની વ્યાખ્યા બદલી નાખી છે. ૨૦૧૩ માં, એક જ ઝાટકે, તેણે કાગળ પર અજાયબી કરીને ૧૭ કરોડ ગરીબોને અમીર બનાવ્યા. આ કેવી રીતે થયું તેનું સત્ય દેશના યુવાનોએ જાણવું જોઈએ. હું તમને એક ઉદાહરણ આપું - તમે જાણો છો કે આપણા દેશમાં પહેલા રેલવેમાં ફર્સ્ટ ક્લાસ, સેકન્ડ ક્લાસ, થર્ડ ક્લાસ હતો. જે ફર્સ્ટ ક્લાસ થતો હતો, એક લીટી દરવાજાની બાજુમાં લખાતી હતી, બીજા વર્ગમાં બે લીટી લખાતી હતી, ત્રીજા વર્ગમાં ત્રણ. તેમને લાગ્યું કે આ થર્ડ ક્લાસ મેસેજ યોગ્ય નથી, તેથી તેમણે એક લાઈન કાઢી નાખી. આ તેમની સાચી રીત છે અને તેઓને લાગે છે કે ગરીબી દૂર થઈ ગઈ છે અને તેઓએ તેના તમામ મૂળભૂત જાણમાં ફેરફાર કર્યા છે અને કહ્યું છે કે ૧૭ કરોડ ગરીબોની ગણતરી કરવામાં આવશે નહીં. આ રીતે તે આંકડા બદલવાનું કામ કરી રહ્યો છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અહીં કેટલાક મૂળભૂત મુદ્દાઓ ઉઠાવવાનો પ્રયાસ કર્યો. મેં સમજવાનો ખૂબ પ્રયત્ન કર્યો. કદાચ કોઈ સમજી ગયું હશે, મને હજુ સુધી એવું કોઈ મળ્યું નથી. પણ જો કોઈ સમજી શકે તો હું સમજવા તૈયાર છું. આવી કેટલીક વાતો બહાર આવે છે. માનનીય સ્પીકર, ગૃહમાં રાષ્ટ્ર વિશે વાતો થઈ છે. આ બાબતો આશ્ચર્યજનક છે. હું બોલું તે પહેલાં, હું એક વાતનું પુનરાવર્તન કરવા માંગુ છું અને ટાંકું છું –

બંગાળી, મરાઠી, ગુજરાતી, તમિલ, આંધ્ર, ઉડિયા, આસામી, કન્નડ, મલયાલી, સિંધી, પંજાબી, પઠાણો, કાશ્મીરી, રાજપૂત અને હિન્દુસ્તાની ભાષા બોલતા લોકોનો વિશાળ મધ્ય ભાગ એ જાણીને આશ્ચર્ય થાય છે કે તેણે કેવી રીતે પોતાનું સ્થાન બનાવ્યું છે. સેંકડો વર્ષોથી ઓળખ ! આ હોવા છતાં, આ બધા ગુણો અને ખામીઓ ઓછા અંશે સમાન છે. તેની માહિતી જૂની પરંપરા અને શિલાલેખમાંથી મળે છે. તે જ સમયે, આ દરમિયાન તે સ્પષ્ટપણે આવા ભારતીય રહ્યા, જેઓ સમાન રાષ્ટ્રીય વારસો ધરાવે છે અને સમાન નૈતિક અને માનસિક લક્ષણો ધરાવે છે.,

શ્રી પ્રમુખ ભારતીયોની આ વિશેષતાનું વર્ણન કરતાં, અમે આ અવતરણમાં બે શબ્દો નોંધવા જઈ રહ્યા છીએ - 'રાષ્ટ્રીય ધરોહર' અને આ અવતરણ પંડિત નેહરુનું છે. આ વાત નેહરુએ અને તેમના પુસ્તક 'Khoj of India'માં કહી છે. આપણો રાષ્ટ્રીય વારસો એક છે. આપણી નૈતિક અને માનસિક લાક્ષણિકતાઓ એક છે, શું તે રાષ્ટ્ર વિના શક્ય છે. આ ગૃહનું એ કહીને પણ અપમાન કરવામાં આવ્યું હતું કે આપણા બંધારણમાં 'રાષ્ટ્ર' શબ્દ નથી. બંધારણની પ્રસ્તાવનામાં લખેલું 'રાષ્ટ્ર' વાંચી ન શકાય, એવું બની શકે નહીં. કોંગ્રેસ શા માટે આ અપમાન કરી રહી છે, હું આ અંગે મારી વાત વિગતવાર રાખીશ.

'રાષ્ટ્ર' એ સત્તા કે સરકારની વ્યવસ્થા નથી આપણા માટે 'રાષ્ટ્ર' એક જીવંત આત્મા છે

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, 'રાષ્ટ્ર' એ સત્તા કે સરકારની વ્યવસ્થા નથી. માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અમારા માટે 'રાષ્ટ્ર' એક જીવંત આત્મા છે. અને દેશવાસીઓ હજારો વર્ષોથી તેની સાથે જોડાયેલા છે અને લડી રહ્યા છે. અહીં વિષ્ણુ પુરાણમાં કહેવામાં આવ્યું છે, તે કોઈ પક્ષ દ્વારા લખવામાં આવ્યું નથી - તે વિષ્ણુ પુરાણમાં કહેવામાં આવ્યું છે.

ઉત્તરમ્ યશ સમુદક્ષાય હિમવરે ચારુ દક્ષિણમ્
વર્ષાત ભારતમ્ નામ ભારત યાત્રા સનિત

એટલે કે જે દેશ સમુદ્રની ઉત્તરે અને હિમાલયની દક્ષિણે છે તે ભારત કહેવાય છે અને તેમના સંતાનોને ભારતીય કહેવામાં આવે છે. જો વિષ્ણુ પુરાણનો આ શ્લોક કોંગ્રેસના લોકોને સ્વીકાર્ય ન હોય તો હું બીજો કોટ વાપરીશ,- કારણ કે તમને કેટલીક વસ્તુઓથી એલર્જી થઈ શકે છે. હું અવતરણ કહી રહ્યો છું - 'એક ક્ષણ આવે છે પરંતુ ઈતિહાસમાં ભાગ્યે જ. જ્યારે આપણે જૂનામાંથી બહાર નીકળીને નવા યુગમાં પ્રવેશીએ છીએ. જ્યારે એક યુગનો અંત આવે છે, જ્યારે રાષ્ટ્રનો સહનશીલ આત્મા મુક્ત થાય છે.' આ પણ નેહરુજીના શબ્દો છે. છેવટે, નેહરુ કયા રાષ્ટ્રની વાત કરતા હતા? આ તો નેહરુજી કહે છે.

રાજકારણ માટે કોંગ્રેસની પરંપરા અંગ્રેજોના વારસામાં જોવા મળે છે તોડો અને રાજ કરો ભાગલા પાડો અને રાજ કરો

અને માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અહીં તમિલ ભાવનાઓને આગ લગાડવાનો જોરદાર પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. રાજકારણ માટે કોંગ્રેસની પરંપરા અંગ્રેજોના વારસામાં જોવા મળે છે, 'તોડો અને રાજ કરો, ભાગલા પાડો અને રાજ કરો'. પરંતુ આજે હું અહીં પુનરાવર્તન કરવા માંગુ છું કે તમિલ ભાષાના મહાન કવિ, માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, આદરણીય તમિલ ભાષાના કવિ અને સ્વાતંત્ર્ય સેનાની આદરણીય સુબ્રમણ્યમ ભારતી - તમિલ ભાષી લોકો મારા ઉચ્ચારમાં કોઈ ભૂલ હોય તો મને માફ કરે. પણ મારા આદર અને મારી લાગણીમાં કોઈ કમી નથી. સુબ્રહ્મણ્યમ ભારતીજીએ કહ્યું હતું-

મનુમ ઉમ્યે નર કોણ પુરૂષ,
પનરુમ ઉપનિક નુલેંગલ દુલે

પરમીસ ઈડોરુ નુલાઈધુ પોલી,
પોનેરો ભરત નાદેંગન નાડે

Podaroom Ite Imkmlde, તેનો અર્થ એ છે કે જે ઉપલબ્ધ છે, તે આ રીતે છે - સુબ્રહ્મણ્યમ ભારતીજી કહે છે - તેમણે જે કહ્યું તે હું તમિલ ભાષામાં ભાષાંતર કરું છું, હું તે અનુભૂતિ કહું છું જે મને ઉપલબ્ધ થઈ છે - સમગ્ર વિશ્વમાં આદરણીય છે, જેનો મહિમા રહ્યો છે. ઘણું અમર ગ્રંથો બધા આપણા છે, આ ઉપનિષદોનો દેશ છે. સુબ્રહ્મણ્યમ ભારતી કહી રહ્યા છે - અમે અમારી કીર્તિ ગાઈશું, આ આપણો સુવર્ણ દેશ છે, જે વિશ્વમાં આપણાથી આગળ છે, આ આપણો ભારત દેશ છે. સુબ્રહ્મણ્યમ ભારતીજીની કવિતાનો આ સાર છે. આ ભલામણ છે અને આજે હું તમિલના તમામ નાગરિકોને સલામ કરવા માંગુ છું.

જ્યારે અમારા સીડીએસ રાવતનું દક્ષિણમાં હેલિકોપ્ટર અકસ્માતમાં અવસાન થયું અને તેમનો પાર્થિવ દેહ તમિલનાડના એરપોર્ટના રસ્તે પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે મારા તમિલ ભાઈઓ, મારી તમિલ બહેનો લાખોની સંખ્યામાં કલાકો સુધી લાઈનમાં, રસ્તા પર ઊભી રહી હતી. તે મેસેજની રાહ જોઈને ઊભી રહી અને જ્યારે સીડીએસ રાવતનું પાર્થિવ શરીર ત્યાંથી નીકળી રહ્યું હતું, ત્યારે દરેક તમિલિયન ગર્વ સાથે હાથ ઊંચા કરી રહ્યા હતા અને આંખોમાં આંસુ સાથે કહી રહ્યા હતા - વીર મનાક્કમ, વીર મનાક્કમ. આ મારો દેશ છે. પરંતુ કોંગ્રેસ હંમેશા આ બાબતોને નફરત કરતી રહી છે. વિભાજનકારી માનસિકતા તેમના ડીએનએમાં જડાયેલી છે. અંગ્રેજો ગયા પણ કોંગ્રેસે 'ભાગલા પાડો અને રાજ કરો'ની નીતિને પોતાનું સૂત્ર બનાવી લીધું છે . અને તેથી જ આજે કોંગ્રેસ ટુકડે ટુકડે ગેંગની આગેવાન બની ગઈ છે.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, જે લોકો અમને લોકશાહીની પ્રક્રિયાથી રોકી શકતા નથી તેઓ અમને અહીં અનુશાસનહીનતાથી રોકવાની કોશિશ કરી રહ્યા છે, પરંતુ તેમાં પણ નિષ્ફળતા મળશે.

જ્યારે કશું મળતું નથી, તો કમ-સે-કમ બગાડો, તે નિરાશાવાદી ફિલસૂફી પર આજે કોંગ્રેસ છે

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ શ્રી, કોંગ્રેસ પક્ષની સત્તામાં આવવાની ઈચ્છા હવે પૂરી થઈ ગઈ છે. જ્યારે કશું મળતું નથી, તો કમ-સે-કમ બગાડો, તે નિરાશાવાદી ફિલસૂફી પર આજે તેઓ છે. ગૃહમાં આવી ઘટનાઓ બની જેમાં દેશના કેટલાક લોકોને ભડકાવવાનો ઘણો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો. છેલ્લાં સાત વર્ષથી કોંગ્રેસનાં દરેક કારનામાં, દરેક ગતિવિધિ, દરેક કાર્યને બારીકાઈથી જોઈએ તો દરેક વસ્તુને એક દોરામાં બાંધીને જોઈએ તો તેમનો ગેમ પ્લાન શું છે, તે સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકાય છે અને તે જ છે. હું આજે તેમને જાહેર કરું છું.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, તમારો ગેમ પ્લાન ગમે તે હોય, આવા ઘણા લોકો આવ્યા અને ગયા. લાખો પ્રયત્નો થયા, પણ આ દેશ અમર છે, આ દેશને કંઈ થઈ શકે તેમ નથી. જેઓ આવે છે, જેઓ આ રીતે પ્રયાસ કરે છે તેઓએ હંમેશા કંઈક ગુમાવવું પડ્યું છે. આ દેશ એક હતો, શ્રેષ્ઠ હતો, આ દેશ એક છે, આ દેશ શ્રેષ્ઠ રહેશે, આ વિશ્વાસ સાથે આપણે આગળ વધી રહ્યા છીએ.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અહીં ફરજ બાબતે પણ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે. કેટલાક લોકોને એ વાતની પણ વેદના છે કે દેશના વડાપ્રધાન ફરજની વાત કેમ કરે છે. ફરજ અંગે ચર્ચા થઈ રહી છે. સમજણની ભાવના સાથે અથવા ખરાબ ઈરાદા સાથે, વિકૃતિ સાથે, વિવાદ ઊભો કરવા માટે, જેથી તમે પ્રસિદ્ધિમાં રહેશો. મને નવાઈ લાગે છે કે કોંગ્રેસે એકાએક ફરજની બાબતમાં તમાચો મારવાનું શરૂ કરી દીધું છે. માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, તમે લોકો કહેતા રહો છો કે મોદીજી નેહરુનું નામ નથી લેતા, તો આજે હું તમારી ઈચ્છા પણ એટલી જ પૂરી કરી રહ્યો છું, તમારી તરસ છિપાવું છું. નહેરુજીએ ફરજો વિશે શું કહ્યું હતું તે જુઓ, ચાલો આજે હું ટાંકું છું-

> **જો તમે જવાબદારી સમજતા નથી તો તમે સ્વતંત્રતાનો અર્થ સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકતા નથી. પંડિત નહેરુજીનું આ વાક્ય કોંગ્રેસ જ ભૂલી ગઈ છે**

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, પંડિત નેહરુજી, દેશના પ્રથમ વડાપ્રધાન - તેમણે શું કહ્યું, 'હું તમને ફરીથી કહું છું કે એક આઝાદ ભારત છે. આપણે આઝાદ હિન્દુસ્તાનની વર્ષગાંઠ ઊજવીએ છીએ, પરંતુ આઝાદી સાથે જવાબદારી આવે છે અને ફરજને બીજા શબ્દોમાં જવાબદારી કહેવાય છે.' એટલે જ જો કોઈને સમજવું હોય તો હું સમજાવીશ. ફરજોને બીજા શબ્દોમાં જવાબદારીઓ કહેવામાં આવે છે. હવે આ પંડિત નેહરુનું અવતરણ છે - 'હું તમને ફરીથી કહું છું કે એક આઝાદ હિન્દુસ્તાન છે. આપણે આઝાદ હિન્દુસ્તાનની વર્ષગાંઠ ઊજવીએ છીએ, પરંતુ આઝાદી સાથે જવાબદારી આવે છે. જવાબદારી, ફરજ ખાલી સરકારની નથી, જવાબદારી દરેક મુક્ત વ્યક્તિની છે અને જો તમે તે જવાબદારી અનુભવતા નથી, જો તમે ન સમજો તો તમે સ્વતંત્રતાનો અર્થ સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકતા નથી અને તમે સ્વતંત્રતાને સંપૂર્ણપણે બચાવી શકતા નથી.' દેશના પ્રથમ વડાપ્રધાન પંડિત નેહરુજીએ આ કર્તવ્ય માટે કહ્યું હતું, પરંતુ તમે તે પણ ભૂલી ગયા. માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, હું ગૃહનો વધુ સમય કાઢવા માંગતો નથી અને તેઓ થાકેલા પણ છે. માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, અમને અહીં કહેવામાં આવ્યું છે-

ક્ષણવાર કનાશઃ સ્કૈવ વિદ્યામર્થમ્ ચ સદયેત્ ।
ક્ષણો નાશ કુતો વિદ્યા કાને ખાતે કુટો ધનમ્.

એટલે કે, દરેક ક્ષણ શીખવા માટે મહત્ત્વપૂર્ણ છે. મિલકત સંસાધન માટે દરેક ક્ષણ જરૂરી છે. દરેક ક્ષણ વેડફવાથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકાતું નથી અને એક એક ક્ષણ વેડફાઈ જાય છે, જો નાનાં સંસાધનોનો યોગ્ય ઉપયોગ ન થાય તો સંસાધનો વેડફાઈ જાય છે. હું કોંગ્રેસ અને તેમના સાથી પક્ષોને પૂછીશ, તમારે વિચારવું જોઈએ કે શું તમે ઇતિહાસની આ મહત્ત્વપૂર્ણ ક્ષણને નષ્ટ કરી રહ્યા છો. મને કહેવા માટે, મારી ટીકા કરવા માટે, મારી ટીમને શાપ આપવા માટે ઘણું બધું છે, તમે તે કરી શકો છો. અને તે કરતા રહો, તકોની કોઈ કમી નથી. પરંતુ આઝાદીના અમૃતના આ વખતે, ૭૫ વર્ષનો આ સમય ભારતની વિકાસયાત્રામાં સકારાત્મક યોગદાન આપવાનો સમય છે. હું વિપક્ષ અને અહીં બેઠેલા તમામ મિત્રોને અને ગૃહ દ્વારા પણ આઝાદીના આ અમૃત પર્વ પર દેશવાસીઓને વિનંતી કરું છું, હું અપેક્ષા કરું છું કે આપણે સ્વતંત્રતાના આ અમૃત પર્વની ઉજવણી કરીએ. ચાલો આપણે એક સ્વ-સંકલ્પના સાથે એક થઈએ. નવા સંકલ્પો સાથે નિર્ભર ભારત. છેલ્લાં ૭૫ વર્ષોમાં આપણે જ્યાં ઓછા પડ્યા છીએ તેને પૂરા કરવાનો પ્રયાસ કરો અને ૨૦૪૭ની આવનારી સદી પહેલા દેશનું નિર્માણ કરવાના સંકલ્પ સાથે આગળ વધો. દેશના વિકાસ માટે સાથે મળીને કામ કરવું. રાજકારણ તેની જગ્યાએ છે. પાર્ટીની ભાવનાઓથી ઉપર ઊઠીને દેશની લાગણી સાથે જીવીએ. ચૂંટણી મેદાનમાં તમારે જે કરવું હોય તે કરતા રહો, પરંતુ અમે દેશના હિતમાં આગળ આવ્યા છીએ. હું એવી અપેક્ષા રાખું છું. જ્યારે આઝાદીનાં સો વર્ષ થશે ત્યારે જેઓ આવા ઘરમાં બેઠા હશે તે ચોક્કસ ચર્ચા કરશે કે સો વર્ષની સફર પછી જે આટલા મજબૂત પાયા પર આટલી પ્રગતિ કરી છે, દેશ આવા લોકોના હાથમાં જવો જોઈએ. લોકો જેથી તેમને આગળ લઈ જવાની તક મળે. તમારું મન બનાવો, આપણને લાગે છે કે આપણી પાસે જે સમય છે તેનો સદુપયોગ કરવો જોઈએ. આપણે આપણા સુવર્ણભારતના નિર્માણમાં સંકોચ ન કરીએ. આવો આપણે આપણી પૂરી શક્તિથી એ કાર્યમાં જોડાઈએ.

માનનીય રાષ્ટ્રપતિ, હું ફરી એકવાર રાષ્ટ્રપતિના અભિભાષણ માટે આભાર પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપું છું. અને હું ફરી એકવાર આ ગૃહમાં ચર્ચામાં ભાગ લેનાર તમામ માનનીય સાંસદોનો આભાર માનું છું, તમે મને તક આપી હોવા છતાં, મેં તમામ મુદ્દાઓને સ્પષ્ટ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. ખૂબ ખૂબ આભાર.

રામાનુજાચાર્યજીની વિશાળ મૂર્તિ સ્ટેચ્યુ ઓફ ઈક્વાલિટી સ્વરૂપે સમાનતાનો સંદેશ

પૂ. રામાનુજાચાર્યજીએ આધ્યાત્મિક ચેતનાથી ગુલામીના સેંકડો વર્ષોના કાલખંડમાં પણ ભારતની ચેતનાને જીવંત રાખી હતી

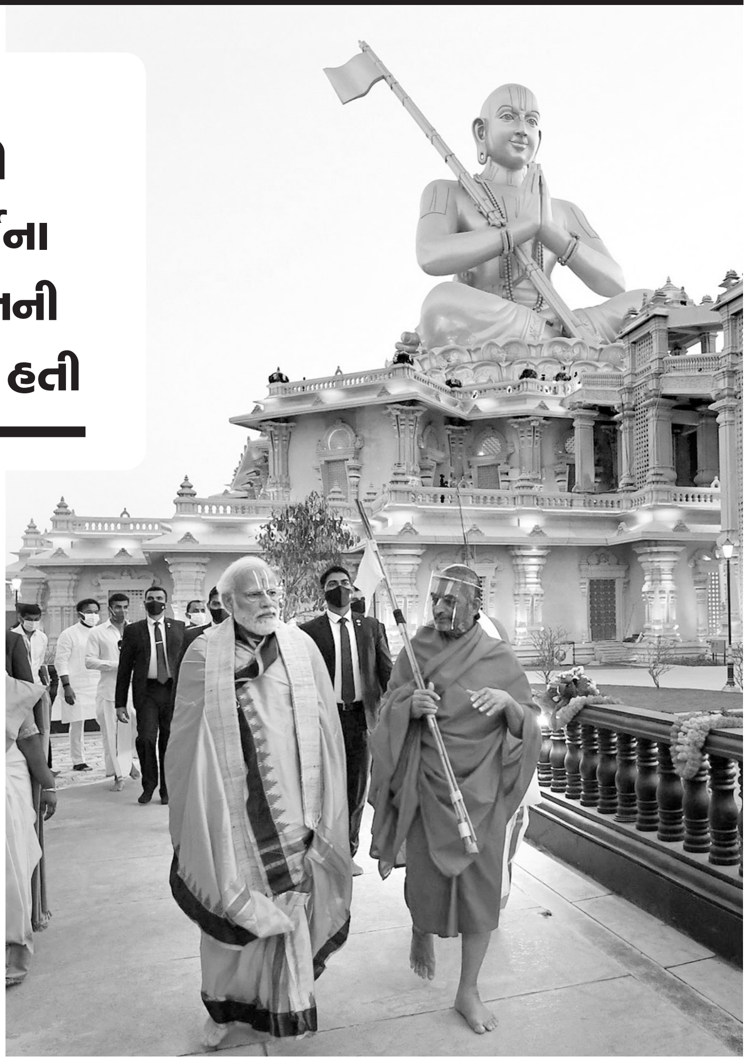

આજે મા સરસ્વતીની આરાધાનાના પાવન પર્વ વસંત પંચમીનો શુભ અવસર છે. આ પ્રસંગે મા શારદાની વિશેષ કૃપાના અવતાર સમાન શ્રી રામાનુજાચાર્યની પ્રતિમા સ્થાપિત કરવામાં આવી રહી છે. હું આપ સૌને વસંત પંચમીની શુભેચ્છાઓ પાઠવું છું. મા સરસ્વતીને પ્રાર્થના કરું છું કે જગદ્‌ગુરુ રામાનુજાચાર્યનું જ્ઞાન વિશ્વને હંમેશાં માર્ગ બતાવતું રહે.

સાથીઓ, આપણે ત્યાં કહેવામાં આવે છે કે- 'ધ્યાન મૂલમ્ ગુરુ મૂર્તિ!'

> **જગદ્‌ગુરુ રામાનુજાચાર્યજીની આ પ્રતિમા તેમના જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને આદર્શોનું પ્રતીક**

આનો અર્થ એવો થાય છે કે ગુરુની મૂર્તિ જ આપણાં ધ્યાન માટેનું કેન્દ્ર છે. કારણ કે ગુરુના માધ્યમથી જ આપણે ત્યાં જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે, જે અબોધ છે તેમને જ્ઞાનનો બોધ પ્રાપ્ત થાય છે. અપ્રગટ હોય તેને પ્રગટ કરવાની આ પ્રેરણા, સૂક્ષ્મને પણ સાકાર કરવાનો સંકલ્પ તે ભારતની પરંપરા રહી છે. તેમણે હંમેશા યુગો યુગો સુધી માનવતાને દિશા દર્શાવી શકે તેવાં મૂલ્યો અને વિચારોને આકાર આપ્યો છે. આજે ફરી એક વખત જગદ્‌ગુરુ રામાનુજાચાર્યજીની આ ભવ્ય વિશાળ મૂર્તિના માધ્યમથી ભારત માનવીય ઊર્જા અને પ્રેરણાઓને મૂર્ત સ્વરૂપ આપી રહ્યું છે. જગદ્‌ગુરુ રામાનુજાચાર્યજીની આ પ્રતિમા તેમના જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને આદર્શોનું પ્રતીક છે. મને વિશ્વાસ છે કે આ પ્રતિમા માત્ર આવનારી પેઢીઓને જ નહીં, પરંતુ ભારતની પ્રાચીન ઓળખને પણ મજબૂત કરશે. હું આપ સૌને તથા તમામ દેશવાસીઓને તેમજ સમગ્ર

વિશ્વમાં ફેલાયેલા રામાનુજાચાર્યજીના તમામ અનુયાયીઓને આ શુભ અવસરે ખૂબ ખૂબ અભિનંદન પાઠવું છું.

દ્વૈત અદ્વૈતનો સમાવેશ કરીને શ્રી રામાનુજાચાર્યજીનું વિશિષ્ટ દ્વૈત પણ આપણા માટે પ્રેરણારૂપ

સાથીઓ, દુનિયાની મોટા ભાગની સભ્યતાઓમાં અને મોટા ભાગની વિચારધારાઓમાં કોઈ વિચારને કાં તો સ્વીકારવામાં આવે છે અથવા તો તેનું ખંડન કરવામાં આવે છે, પણ ભારત જ એ એક એવો દેશ છે કે જેના મહાન વિદ્વાનોએ જ્ઞાનને ખંડન-મંડન, સ્વીકૃતિ-અસ્વીકૃતિથી આગળ વધીને જોયું છે અને તે પોતે પણ તેનાથી પર રહ્યા છે. આપણે ત્યાં અદ્વૈત પણ છે, દ્વૈત પણ છે. અને આ દ્વૈત-અદ્વૈતનો સમાવેશ કરીને શ્રી રામાનુજાચાર્યજીનું વિશિષ્ટ દ્વૈત પણ આપણા માટે પ્રેરણારૂપ છે. રામાનુજાચાર્યના જ્ઞાનની એક અલગ ભવ્યતા છે. સામાન્ય દૃષ્ટિથી જે વિચાર આપણને પરસ્પર વિરોધાભાસી લાગતો હોય તેને તે ખૂબ જ સહજતાથી એક સૂત્રમાં પરોવી દેતા હતા. તેમના ધ્યાનથી, તેમની વ્યાખ્યાથી સામાન્યમાં સામાન્ય માનવી પણ તેની સાથે જોડાઈ જતો હતો. તમે જુઓ, એક તરફ રામાનુજાચાર્યના બોધમાં જ્ઞાનની પરાકાષ્ઠા છે, તો બીજી તરફ તે ભક્તિમાર્ગના જનક પણ છે. એક તરફ તે સમૃદ્ધ સંન્યાસ પરંપરાના સંત પણ છે, તો બીજી તરફ ગીતાના બોધમાં કર્મનું મહત્ત્વ પણ તેમણે અત્યંત ઉત્તમ રીતે રજૂ કર્યું છે. તે જાતે પણ પોતાનું સમગ્ર જીવનકર્મને સમર્પિત કરતા રહ્યા હતા. રામાનુજાચાર્યજીએ સંસ્કૃત ગ્રંથોની પણ રચના કરી છે અને તામિલ ભાષાને પણ ભક્તિમાર્ગમાં એટલું જ મહત્ત્વ આપ્યું છે. આજે પણ રામાનુજ પરંપરાના મંદિરોમાં થિરૂપ્પાવાઈનો પાઠ કર્યા વગર ભાગ્યે જ કોઈ અનુષ્ઠાન પૂરું થતું હશે.

સમાજ-સુધારણા

સાથીઓ, આજે જ્યારે દુનિયામાં સમાજ-સુધારણાની વાત થાય છે, પ્રગતિશીલતાની વાત છે ત્યારે માનવામાં આવે છે કે સુધારો આપણને મૂળથી જ દૂર થાય છે, પણ આપણે જ્યારે રામાનુજાચાર્યને જોઈએ છીએ તો એવો અનુભવ થાય છે કે પ્રગતિશીલતા અને પ્રાચીનતામાં કોઈ વિરોધ નથી. એ જરૂરી નથી કે સુધારો કરવા માટે પોતાના મૂળથી દૂર જવું પડે, પણ એ જરૂરી છે કે આપણે પોતાના અસલી મૂળ સાથે જોડાયેલા રહીને પોતાની વાસ્તવિક શક્તિથી પરિચિત થઈએ. આજથી ૧૦૦૦ વર્ષ પહેલાં જે રૂઢિઓનું દબાણ, અંધવિશ્વાસનું દબાણ, કલ્પના કરતાં કેટલું વધુ રહ્યું હશે, પરંતુ રામાનુજાચાર્યજીએ સમાજમાં સુધારણા કરવા માટે સમાજને ભારતના મૂળ વિચારોનું જ્ઞાન આપ્યું અને તેમણે

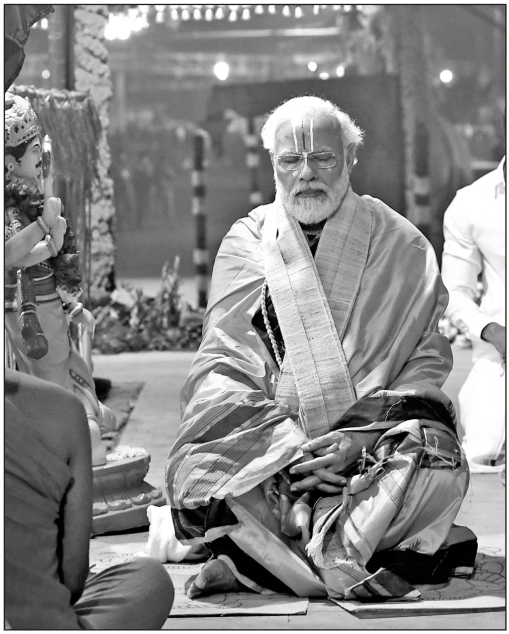

દલિતો અને પછાત લોકોને ગળે લગાવ્યા. એ સમયે જે જાતિઓ બાબતે કશુંક અલગ વિચારવામાં આવતું હતું તે જાતિઓને તેમણે વિશેષ સન્માન આપ્યું. યાદવગીરી પર્વત ઉપર તેમણે નારાયણ મંદિર બનાવ્યું અને તેમાં દલિતોને દર્શન અને પૂજન માટેનો અધિકાર આપ્યો. રામાનુજાચાર્યજી એવું કહેતા હતા કે ધર્મ કહે છે કે 'ન જાતિઃ કારણં લોકે ગુણાઃ કલ્યાણ હેતવઃ'. આનો અર્થ એવો થાય છે કે સંસારમાં જ્ઞાતિથી નહીં, પણ ગુણોથી કલ્યાણ થતું હોય છે. રામાનુજાચાર્યજીના ગુરુ શ્રી મહાપૂર્ણજીએ એક વખત અન્ય જ્ઞાતિના પોતાના એક મિત્રનો અંતિમ સંસ્કાર કર્યો હતો. તે સમયે રામાનુજાચાર્યજીએ લોકોને ભગવાન શ્રી રામની યાદ અપાવી હતી અને કહ્યું હતું કે જો ભગવાન રામ પોતાના હાથથી જટાયુના અંતિમ સંસ્કાર કરતા હોય તો આવી વિચારધારાનો આધાર ધર્મ કઈ રીતે હોઈ શકે? આ વિચાર સ્વયં એક મોટો સંદેશ છે.

રામાનુજાચાર્યજીની વિશાળ મૂર્તિ સ્ટેચ્યુ ઓફ ઈક્વાલિટી સ્વરૂપે સમાનતાનો સંદેશ

ભાઈઓ અને બહેનો, આપ સૌ રામાનુજાચાર્યજીના જીવનના વિવિધ પાસાંઓથી પરિચિત છો. સમાજને સાચી દિશા બતાવવા માટે

આધ્યાત્મિક સંદેશાઓનો પણ તે ઉપયોગ કરતા હતા અને વ્યવહારિક જીવનનો પણ તે ઉપયોગ કરતા હતા. જાતિના નામે જેમની સાથે ભેદભાવ કરવામાં આવતો હતો તેને તેમણે નામ આપ્યું થિરૂકુલથાર. એટલે લક્ષ્મીજીના કુળમાં જન્મ લેનાર, શ્રીકુલ એટલે કે દૈવીય જન ! સ્નાન કરીને આવતી વખતે તેઓ પોતાના શિષ્ય 'ધનુર્દાસ'ના ખભે હાથ મૂકીને આવતા હતા. આવું કરીને શ્રી રામાનુજાચાર્યજીએ છૂત-અછૂતની પરંપરાને દૂર કરવાનો સંકેત આપતા હતા. આવા કારણોથી જ બાબા સાહેબ આંબેડકર જેવા સમાનતાના આધુનિક નાયક પણ રામાનુજાચાર્યની ભરપૂર પ્રશંસા કરતા હતા અને સમાજને પણ કહેતા હતા કે જો કંઈ શિખવું હોય તો રામાનુજાચાર્યજીના બોધમાંથી શિખો. અને એટલા માટે જ આજે રામાનુજાચાર્યજીની વિશાળ મૂર્તિ સ્ટેચ્યુ ઓફ ઈક્વાલિટી સ્વરૂપે સમાનતાનો સંદેશ આપી રહી છે. તેવો જ સંદેશ લઈને આજે 'સબકા સાથ, સબકા વિકાસ, સબકા વિશ્વાસ અને સબકા પ્રયાસ'ના મંત્ર સાથે આજે પોતાના સૌના ભવિષ્યનો પાયો નાંખવામાં આવી રહ્યો છે. વિકાસ થાય તો બધાંનો થાય, કોઈપણ પ્રકારના ભેદભાવ વગર થાય. સામાજીક ન્યાય કોઈપણ ભેદભાવ વગર તમામ લોકોને મળે. જેમની ઉપર સદીઓ સુધી ત્રાસ ગૂજારવામાં આવ્યો છે તે લોકો સંપૂર્ણ ગરિમા સાથે દેશના વિકાસમાં ભાગીદાર બને તે માટે આજનું બદલાતું જતું ભારત સંગઠીત થઈને પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. આજે સરકાર જે યોજનાઓ ચલાવી રહી છે તેનો ખૂબ મોટો લાભ આપણાં દલિત અને પછાત ભાઈ-બહેનોને થઈ રહ્યો છે. પાકુ મકાન આપવાનું હોય કે પછી ઉજ્જવલા યોજના હેઠળ ગેસનું મફત જોડાણ આપવાનું હોય, પાંચ લાખ રૂપિયા સુધીની મફત સારવાર આપવાની હોય કે પછી વિજળીનું મફત જોડાણ આપવાનું કે પછી બેંકનું જનધન ખાતુ ખોલવાનું હોય કે પછી સ્વચ્છ ભારત અભિયાન હેઠળ કરોડો શૌચાલયોનું નિર્માણ કરવાનું હોય. આવી યોજનાઓને કારણે ગરીબ, પછાત, શોષિત, વંચિત, તમામ લોકોનું ભલું થયું છે. કોઈપણ પ્રકારનો ભેદભાવ રાખ્યા વગર સૌને સશક્ત બનાવવામાં આવ્યા છે.

વેદ વેદાંતનું વાસ્તવિક દર્શન

સાથીઓ, રામાનુજાચાર્યજી કહેતા હતા કે 'ઉઈરગલુક્કૂલ બેડમ ઈલ્લે'નો અર્થ એવો થાય છે કે તમામ જીવ સમાન છે. તે બ્રહ્મ અને જીવની એકતાની વાત કરતાં અટકતા ન હતા. તે વેદાંતના આ સૂત્રને સ્વયં જીવી રહ્યા હતા. તેમના માટે પોતાનામાં અને અન્ય લોકોમાં કોઈ ભેદભાવ ન હતો. એટલે સુધી કે તેમને પોતાના કલ્યાણથી વધારે જીવના કલ્યાણની ચિંતા હતા. તેમના ગુરુએ કેટલા પ્રયાસો કરીને તેમને જ્ઞાન આપ્યું હતું અને તેને ગુપ્ત રાખવાનું કહ્યું હતું, કારણ કે ગુરુ મંત્ર તેમના કલ્યાણનો મંત્ર હતો. તેમણે સાધના કરી હતી, તપસ્યા કરી હતી, જીવન સમર્પિત કર્યું હતું અને તેના કારણે તેમને ગુરુ મંત્ર મળ્યો હતો, પરંતુ રામાનુજાચાર્યજીની વિચાર પ્રણાલિ અલગ હતી. રામાનુજાચાર્ય કહેતા હતા કે 'પતિષ્યે એક એવાહં, નરકે ગુરુ પાતકાત, સર્વે ગચ્છન્તુ ભવતાં, કૃપયા પરમં પદમ્'નો અર્થ એવો થાય છે કે હું એકલો નર્કમાં જાઉં તો કોઈ વાંધો નહીં, પણ બાકી તમામ લોકોનું કલ્યાણ થવું જોઈએ. તે પછી તેમણે મંદિરના શિખર ઉપર ચડીને એ મંત્ર સંભળાવ્યો કે જે તેમના ગુરુએ તેમને પોતાના કલ્યાણ માટે આપ્યો હતો. સમાનતાનું આવું અમૃત રામાનુજાચાર્યજી જેવા કોઈ મહાપુરુષ જ બહાર લાવી શકે છે કે જેણે વેદ વેદાંતનું વાસ્તવિક દર્શન કર્યું હોય.

સાથીઓ, રામાનુજાચાર્યજી ભારતની એકતા અને અખંડિતતાની એક અવિરત પ્રેરણા હતા. તેમનો જન્મ દક્ષિણમાં થયો, પણ તેમનો પ્રભાવ દક્ષિણથી ઉત્તર અને પૂર્વથી પશ્ચિમ સુધી સમગ્ર ભારત પર છવાયેલો રહ્યો. અન્નામાચાર્યજીએ તેલુગુ ભાષામાં તેમની પ્રશંસા કરી છે, તો કનકદાસજીએ કન્નડ ભાષામાં રામાનુજાચાર્યજીનો મહિમા વર્ણવ્યો છે. તમે ગુજરાત કે રાજસ્થાન જશો તો ત્યાં પણ અનેક સંતોના ઉપદેશોમાં રામાનુજાચાર્યજીના વિચારોની સુગંધનો અનુભવ થશે.

ઉત્તર ભારતમાં રામાનંદી પરંપરાના ગોસ્વામી તુલસીદાસજીથી માંડીને કબીરદાસ સુધીના દરેક મહાન સંત માટે રામાનુજાચાર્ય પરમ ગુરુ છે. એક સંત કેવી રીતે પોતાની આધ્યાત્મિક ઊર્જાથી સમગ્ર ભારતને એકતાના સૂત્રમાં પરોવી શકે છે તે આપણે રામાનુજાચાર્યજીના જીવનમાં જોઈ શકીએ છીએ. આવી આધ્યાત્મિક ચેતનાથી ગુલામીના સેંકડો વર્ષોના કાલખંડમાં પણ ભારતની ચેતનાને તેમણે જીવંત રાખી હતી.

આપ સૌને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ!

૧૧ ફેબ્રુઆરી : પં. દીનદયાળ ઉપાધ્યાય પુણ્યતિથિ

ભાજપાની યોજનાઓ પર પં. દીનદયાળજીના માનવતાવાદી આર્થિક વિચારોનો પ્રભાવ

પં. દીનદયાળ ઉપાધ્યાય કુશળ સંગઠક, મૂલ્યનિષ્ઠ રાજનેતા, પ્રખર ચિંતક, ઉત્તમ લેખક અને મૌલિક વિચારક હતા. એક જ વાક્યમાં આ વિરાટ વ્યક્તિત્વનો પરિચય આપવો હોય તો એમ ચોક્કસ કહી શકાય કે પં. દીનદયાળજી હરતી-ફરતી મહાશાળા જેવા હતા. કોઈપણ વ્યક્તિ આ પાઠશાળામાંથી કોઈપણ પાઠ શીખી શકતા.

આત્મનિર્ભર બનવું જોઇએ

પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાયે ભારતીય અર્થતંત્ર વિષે ખૂબ ચિંતન કર્યું છે. તેઓનું મૌલિક ચિંતન આજે પણ એટલું જ પ્રસ્તુત છે. તેઓ કહેતા, કોઈપણ રાષ્ટ્ર વિદેશનું આંધળું અનુકરણ ન કરી શકે. આમ કરવાથી રાષ્ટ્ર પોતાનું સ્વાભિમાન, સ્વાવલંબન અને સમૃદ્ધ જીવન ગુમાવી બેસે છે. જો કે એમનું આ દર્શન સંકુચિત નહોતું. દુનિયાની પ્રગતિ, વિજ્ઞાનની નવી નવી શોધો, યંત્રો વગેરેને એમણે ક્યારેય નકાર્યાં નથી. એમણે કહ્યું છે કે, દરેક દેશની એક પ્રકૃતિ હોય છે. દરેક દેશ માટે નક્કી થયેલું એક કર્તવ્ય હોય છે. એની બહાર જનાર દેશ ટકી ન શકે. તેઓ કહેતા, જગત આખાનું જ્ઞાન સમગ્ર માનવજાતની મૂડી છે, એનો વારસો છે, પરંતુ વિદેશમાં વિકસિત આ જ્ઞાન, યંત્રો, ટેક્નોલોજી, વિજ્ઞાન આપણે જરૂર જેટલાં જ લેવાં જોઈએ. આપણા દેશની જરૂરિયાત જેટલું જ તેમાંથી સ્વીકારવું જોઈએ. આ વાતને સાદી અને સરળ ભાષામાં સમજાવવા તેઓએ એક સૂત્ર આપેલ ''દેશબાહ્ય એટલે વિદેશથી લાવેલું હોય તેને દેશાનુકૂળ બનાવીએ, યુગ બાહ્ય હોય તેને યુગાનુકૂળ બનાવીએ અને પછી વાપરીએ.'' સાદી ભાષામાં કહીએ તો વિદેશનાં સંશોધનોને આપણા દેશ માટે અનુકૂળ બને, એ રીતે જ વાપરવાં જોઈએ. પંડિતજી કહેતા, માનવી સૌ સરખા. સૌને વિકાસની સરખી તક મળવી જોઈએ. એક બાજુ ધનના ઢગલા થાય અને બીજી બાજુ ગરીબી વધતી રહે તો એ તંદુરસ્ત સમાજ ન કહેવાય.

સૌનો સાથ-સૌનો વિકાસ

''સૌનો સાથ-સૌનો વિકાસ''ના સૂત્ર સાથે કેન્દ્રમાં જ્યારથી ભાજપની સરકાર શાસનમાં આવી છે ત્યારથી દેશના અર્થતંત્રને વેગ મળ્યો છે. સુશાસન દ્વારા રાષ્ટ્રવિકાસના ધ્યેયને સિદ્ધ કરવા ભાજપ સરકારનાં નાણામંત્રી શ્રીમતી નિર્મલા સીતારામને ૨૦૨૨નું વિકાસલક્ષી બજેટ સંસદમાં રજૂ કર્યું. પં. દીનદયાળજીના અર્થવિચારોને વ્યવહારમાં મૂકવાના તમામ પ્રયત્નો ભાજપા સરકાર કરી રહી છે. સમાજમાં તમામ ક્ષેત્રોને આ બજેટમાં આવરી લેવામાં આવ્યાં છે.

આ બજેટમાં મધ્યમવર્ગથી લઈ શ્રમિકો સુધી, ખેડૂતોની ઉન્નતિથી લઈને કારોબારીઓની પ્રગતિ સુધી, આવકવેરાની રાહતથી લઈને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રકચર સુધી, ઉત્પાદનથી લઈને વપરાશ સુધી, આવાસથી લઈ આરોગ્ય સુધી, શિક્ષણથી લઈ રોજગારી સુધી, અર્થતંત્રને નવી ગતિથી લઈ જઈને નવા ભારતના નિર્માણ સુધી સૌના વિકાસનું ધ્યાન આ બજેટમાં રાખવામાં આવ્યુ છે.

ઓછો વપરાશ

વિદેશના વિદ્વાનોનું ધ્યાન વપરાશ તરફ ગયું નથી. પંડિતજીનું માનવું હતું કે વપરાશ એ જ ઉત્પાદન અને વિતરણ બંનેની ધરી છે. પશ્ચિમના દેશોએ વધુ ને વધુ ઉપભોગ કરવાની એની સંસ્કૃતિને વિકસાવી. આ જ નીતિ એના દુઃખનું મોટું કારણ બની ગયું. સંપૂર્ણ સામ્યવાદ જેના આધારે ઊભો થયો છે એ વર્ગસંઘર્ષ આવા ઉપભોગને કારણે જ જાગે છે. ભારતીય સિદ્ધાંત વર્ગસંઘર્ષનું ખંડન કરે છે. ભારતીય સંસ્કૃતિએ ઉપભોગને નિયંત્રિત કરીને વધુ ને વધુ ઉપભોગને બદલે ઓછામાં ઓછા ઉપભોગને આદર્શ લેખ્યો છે.

કુદરતી સંપત્તિ સાચવીએ

પંડિત દીનદયાળજીના આર્થિક મૌલિક ચિંતન જગતભરના અર્થશાસ્ત્રીઓએ વખાણ્યો છે. પંડિતજીના આદર્શ વિચારો ઉપર દુનિયાના અનેક વિદ્વાનોએ અભ્યાસ કર્યો છે. પંડિતજીનું દર્શન હતું કે, બધાં ખેતરને પાણી મળે, ન્યાયી વિતરણ વ્યવસ્થા હોય, ધનનો એક જગ્યાએ સંગ્રહ ન થાય, ધન ફરતું રહે અને સૌના કલ્યાણના કામમાં આવે. પંડિતજીએ વપરાશ પર અંકુશ રાખવાનું કહ્યું છે. તેઓ કહેતા કે પ્રકૃતિ પાસેથી પણ જરૂર પૂરતું જ લેવું જોઈએ. કુદરતી સંપત્તિને બેફામ લૂંટવાની લાલચ રોકવા તેઓએ

હેમત ગોહિલ (જામનગર)

ભારપૂર્વક કહ્યું છે. પં. દીનદયાળજી પાકા પર્યાવરણપ્રેમી હતા. પ્રકૃતિપ્રેમી દીનદયાળજી કહેતા કે, પ્રકૃતિ પાસેથી આપણે જરૂર પૂરતું જ લેવું જોઈએ. પર્યાવરણની જાળવણી થવી જોઈએ. આ બજેટમાં નાણામંત્રી નિર્મલા સીતારામને પર્યાવરણના સંરક્ષણ માટે મોટી રકમની ફાળવણી કરી છે.

આર્થિક આયોજન છેવાડાના માનવીને ધ્યાનમાં રાખી બનવાં જોઈએ

પંડિત દીનદયાળે જનસંઘના ૧૯૬૭ના કાલિકટ અધિવેશનમાં અધ્યક્ષીય પ્રવચનમાં અર્થતંત્ર ઉપર બોલતાં કહ્યું હતું, 'આર્થિક યોજનાઓ અને પ્રગતિનું માપ સમાજની ટોચે પહોંચેલા લોકો નહિ, પણ છેક તળિયે બેઠલો માણસ હોવો જોઈએ. આપણી ભાવના અને સિદ્ધાંત એ છે કે સમાજના અશિક્ષિત, સીધાસાદા અને છેવાડાના લોકો જ આપણા નારાયણ છે. આ લોકોની આપણે પૂજા કરવાની છે. આ લોકોને શિક્ષિત બનાવી, તેમને પાકાં મકાનો, ઉદ્યોગોમાં તેમને કુશળ બનાવી રોજી રોટી આપવાની છે. જે માતાપિતા તેમનાં બાળકોનું ભવિષ્ય બનાવવા અમસર્થ છે તેમને આપણે આશા અને પુરુષાર્થનો સંદેશો નહીં પહોંચાડીએ ત્યાં સુધી રાષ્ટ્રને જાગૃત નહિ બનાવી શકીએ.''

પં. દીનદયાળજી હંમેશા કહેતા કે આપણું આયોજન છેવાડાના માનવીને ધ્યાનમાં રાખી ઘડાવું જોઈએ. ભાજપા સરકારના દરેક બજેટમાં આ વિચારને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવ્યું છે. આયુષ્માન યોજનાનો લાભ ૫૦ કરોડ ગરીબોને મળી રહ્યો છે. પ્રધાનમંત્રી જીવન જ્યોતિ યોજના અને સુરક્ષા વીમા યોજના અંતર્ગત ૨૧ કરોડ ગરીબોને આનો લાભ મળી રહ્યો છે. ઉજ્જવલા યોજના હેઠળ છ કરોડથી વધુ પરિવારોને મફત ગેસજોડાણો મળ્યાં છે. પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજનાના કારણે દોઢ કરોડથી વધુ પરિવારોને તેમનાં પોતાનાં પાકાં મકાનો મળ્યાં છે.

માનવત્વને વિકસિત કરે તેવી યોજનાઓ હોવી જોઈએ

પંડિતજીની દૃષ્ટિએ અર્થવ્યવસ્થા એવી હોવી જોઈએ કે જે વ્યવસ્થા આપણા માનવત્વને વિકસિત કરે, આપણા માનવત્વને જીવતું રાખે. પ્રત્યેક કાર્ય એ અર્થકારણનું આધારભૂત લક્ષ્ય હોવું જોઈએ. ઈશ્વરે આપેલા હાથ આપમેળે ઉત્પાદક નથી બનતા. તેમને કામ અને મૂડીનો સહયોગ પૂરો પાડવો જોઈએ.

પ્રત્યેક વ્યક્તિને કામ

પં. દીનદયાળજી માનતા કે, આપણાં અર્થકારણનું મુખ્ય લક્ષ્ય પ્રત્યેક વ્યક્તિને યોગ્ય કામ મળવું જોઈએ. ગરીબો પોતાના જીવનનિર્વાહને સરળતાથી ચલાવી શકે તેવી વ્યવસ્થા ઊભી કરવી જોઈએ. ભાજપાની સરકાર દીનદયાળજીના આ વિચારને મૂર્તિમંત કરવા તનતોડ પ્રયાસો કરી રહી છે. કોંગ્રેસે તેમના છ દસકના શાસનમાં આવા સંગઠિત મજૂરોની ચિંતા ક્યારેય કરી નથી. ભારતમાં બિન સંગઠિત મજૂરોની સંખ્યા લગભગ ૪૦થી ૪૨ કરોડ જેટલી છે. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આવા લોકોને રાષ્ટ્રના વિકાસની મુખ્ય ધારા સાથે જોડવાના પ્રયાસો આદર્યા છે. ભાજપા સરકારે પ્રધાનમંત્રી શ્રમયોગી મતદાનની યોજના અમલમાં મૂકી છે. નવયુવાનોને પોતાની મેળે રોજગારી મળી રહે, યુવાનો પોતાનું એકમ ચલાવી શકે તે માટે મુદ્રા યોજના અમલમાં મૂકી છે.

ખેતીને પ્રાધાન્ય

પં. દીનદયાળજીનું અર્થવ્યવસ્થા વિષેનું ઝીણવટભર્યું ચિંતન દાદ માગી લે તેવું અદ્‌ભુત હતું. અર્થતંત્રને અસર કરે તેવાં દરેક પાસાંઓનો અભ્યાસ તેઓએ ઊંડાણપૂર્વક કર્યો હતો. અર્થવ્યવસ્થામાં ઉદ્યોગની સાથે સાથે દીનદયાળજી ખેતીક્ષેત્રને પણ ખૂબ સ્વીકારતા. યોજનાઓની પ્રાથમિકતામાં તેઓ ખેતીને પ્રધાનતા આપતા. આમ કરવાનાં અનેક કારણોમાં પ્રમુખ કારણ એ હતું કે ખૂબ નાના મૂડીરોકાણમાં ખૂબ મોટી રોજગારીની ક્ષમતા કૃષિ-ઉદ્યોગમાં રહેલી છે. વળી, કૃષિ-ઉદ્યોગમાં ટૂંકા સમયગાળામાં ઉત્પાદન ઉત્પાદકના હાથમાં આવી જાય છે. અર્થવ્યવસ્થામાં ખેતીનું મહત્ત્વ, પં. દીનદયાળજીના આ વિચારને આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિપ્રાપ્ત અર્થશાસ્ત્રીઓએ પણ સ્વીકાર્યું છે.

૧૯૭૬-૧૯૭૭માં બ્રિટિશ અર્થશાસ્ત્રી પ્રો. જોન મેલોરે ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા ઉપર સંશોધન કરી એક પુસ્તક લખ્યું હતું. પુસ્તકનું નામ છે, ''ધ ન્યૂ ઈકોનોમિક્સ ઓફ ગ્રોથ'. પ્રો. જોન મિલર, ઈન્ટરનેશનલ બેંક ફોર રિકન્સ્ટ્રકશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ' નામની અર્થસંસ્થા તથા યુનોની 'ફૂડ એન્ડ એગ્રિકલ્ચરલ ઓર્ગેનાઈઝેશન'ના અગ્રણી આર્થિક સલાહકાર હતા. પ્રો. જોન મેલોરે પણ પં. દીનદયાળજી દ્વારા પ્રસ્તુત વિચાર, ખેતીને અર્થવ્યવસ્થામાં પ્રધાનતાને સમર્થન આપ્યું છે. જોન મેલોરે દીનદયાળના અર્થવ્યવસ્થા ઉપરના મૌલિક વિચારોની ખૂબ પ્રશંસા કરી છે.

કેન્દ્રીય ગૃહ તેમજ સહકાર મંત્રીશ્રી અમિતભાઈ શાહના વરદ હસ્તે રાષ્ટ્રપિતા પૂ. મહાત્મા ગાંધીજીના ભીંતચિત્રનું અનાવરણ સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ, અમદાવાદ ખાતે કરવામાં આવ્યું

આઝાદીના અમૃત મહોત્સવ ઊજવવાના ઉદ્દેશ્યો

આજની નવી પેઢીને ૧૮૫૭થી ૧૯૪૭ સુધી પોતાનું સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરનાર શહીદોની જાણકારી મળે અને નયા ભારતના નિર્માણનો સંકલ્પ યુવાપેઢી કરે

૩૦ જાન્યુઆરીના રોજ ખાદી ગ્રામોદ્યોગ કમિશનના ઉપક્રમે ગાંધીનગર લોકસભાના પ્રજાવત્સલ સાંસદ અને કેન્દ્રીય ગૃહ તેમજ સહકાર મંત્રીશ્રી અમિતભાઈ શાહના વરદ હસ્તે રાષ્ટ્રપિતા પૂ. મહાત્મા ગાંધીજીના ભીંતચિત્રનું અનાવરણ સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ, અમદાવાદ ખાતે કરવામાં આવ્યું હતું.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ત્યારબાદ પૂ. બાપુને પુષ્પાંજલિ અર્પણ કરી ઉપસ્થિત લાભાર્થીઓને ''નેશનલ હની મિશન'' અંતર્ગત ૪૦૦ જેટલા મધમાખીનાં બૉક્સ અને ''કુમ્હાર સશક્તિકરણ યોજના'' અન્વયે ઈલેક્ટ્રિક ચાકડાનું પ્રતીકાત્મક વિતરણ પણ કર્યું હતું. આ સમયે બે મિનિટ મૌન પાળીને પૂ. બાપુને અને શહીદોને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે દેશભરમાંથી એકત્ર કરવામાં આવેલ માટીમાંથી તૈયાર કરેલ ૨૯૭૫ કુલ્હડ દ્વારા ૧૦૦ સ્ક્વેર મીટરમાં ૭૫ જેટલા કારીગરો દ્વારા પૂ. બાપુનું આ ભીંત ચિત્ર બનાવવાના આવેલ છે

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આઝાદીના આ ૭૫મા વર્ષને આઝાદીના અમૃત મહોત્સવ તરીકે ખૂબ ઉત્સાહથી ઊજવવાનો નિર્ણય કર્યો તેના પાછળના બે ઉદ્દેશ્ય રહેલા છે. આજની નવી પેઢી કે જે ભારતનું ભવિષ્ય છે તેને ૧૮૫૭થી ૧૯૪૭ સુધીની સંઘર્ષયાત્રાની માહિતી મળે, આ સંઘર્ષયાત્રામાં પોતાનું સર્વસ્વ ન્યોછાવર કરનાર શહીદોની જાણકારી પહોંચાડવી અને આ ઉપરાંત 'નયા ભારત'નું નિર્માણનો સંકલ્પ યુવાપેઢીમાં જાગૃત કરવો. તેના બીજા ઉદ્દેશ્યમાં આજથી ૧૦૦ વર્ષ પછી ભારત આર્થિક, રોજગારી અને શિક્ષણક્ષેત્રે ક્યાં હશે તેનો સંકલ્પ લેવા અને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રકચરમાં ભારતને વિશ્વમાં શિરમોર બનાવવું સમાયેલ છે. આ ઉપરાંત પર્યાવરણ સંવર્ધનમાં ભારતનું યોગદાન શું હોઈ શકે તે તમામ સંકલ્પો - નિર્ણયો લેવા માટેનું અને ૭૫થી ૧૦૦ વર્ષ એટલે કે ૨૫ વર્ષની આગામી યાત્રા માટે લક્ષ્યો નિર્ધારિત કરવાં અને તેની પ્રાપ્તિ માટે પણ સુસજ્જ થવાનું આ વર્ષ છે.

તેમણે ભાવનાત્મક સ્વરમાં કહ્યું કે સાબરમતી નદીમાં નર્મદાના આ વહેતા જળને જોઈને કલ્પના કરવી પણ

પણ અશક્ય છે કે એ જમાનામાં પૂજ્ય બાપુએ દુનિયાના સૌથી મોટા સામ્રાજ્ય સામે લડાઈ આદરી, એક નિશસ્ત્ર વ્યક્તિએ સંકલ્પ લઈને આ દેશ અને દેશવાસીઓની મુક્તિ માટે આદરેલી લાંબી લડાઈ આપણા સૌ માટે પ્રેરણસ્રોત છે. પૂ. ગાંધીજીએ સ્વરાજ્યની લડાઈ દરમ્યાન અનેક ઉપાયો સૂચવ્યા જે આઝાદી માટે જ નહિ પરંતુ આઝાદી બાદના ભારતના નિર્માણ માટે મહત્ત્વના હતા. પૂ. બાપુએ સ્વદેશી, સ્વભાષા, પ્રાર્થના, સત્યાગ્રહ, ઉપવાસ, સાધનશુદ્ધિ, અપરિગ્રહ અને સાદગી જેવા સિદ્ધાંતો આપીને આઝાદીની લડાઈ લડતાં-લડતાં પોતાના પ્રભાવથી જનતામાં સંસ્કારોનું સિંચન કર્યું અને તેના આધાર પર જ ભારતનું પુનઃ નિર્માણ થયું.

તેમણે ખેદ વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું કે દુર્ભાગ્યની વાત એ હતી કે આઝાદી બાદ બાપુના ફોટાને શ્રદ્ધાંજલિ આપવામાં આવી, ભાષણોમાં તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો પણ ખાદી, હસ્તશિલ્પ, સ્વભાષા અને સ્વદેશી વિસરાઈ ગયાં. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ પ્રધાનમંત્રી બન્યા બાદ પૂ. બાપુના તમામ સિદ્ધાંતોને પુનઃ જીવન આપવાનું અને તેમના આદર્શોને લોકજીવનમાં ઉતારવાનું કાર્ય કર્યું.

તેમણે જણાવ્યું કે નવી શિક્ષણનીતિમાં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે કે સ્વભાષાથી મજબૂત જ્ઞાનનું માધ્યમ બીજું કોઈ ન હોઈ શકે. ''મેક ઈન ઈન્ડિયા'', ''આત્મનિર્ભર ભારત'' અને ''વોકલ ફોર લોકલ'' વિચાર દ્વારા સ્વદેશીની નવી વ્યાખ્યાઓ સ્થાપિત કરવાની સાથે ભારતના ઉત્થાન માટે અને દેશને વિશ્વમાં ઉત્પાદનનું હબ બનાવવાની કલ્પના આ બધા સિદ્ધાંતોમાં રાખવામાં આવી છે. ભારતીયો સ્વદેશીનો ઉપયોગ કરે તે માટે ખાદીનો ઉપયોગ - ખાદીના પ્રયોગને શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી હતા ત્યારથી જ ગતિ આપી છે. શ્રી શાહે ગુજરાત અને દેશની જનતાને અપીલ કરતાં કહ્યું કે ખાદીનો મહત્તમ ઉપયોગ કરીએ, આપણા રોજિંદા જીવનમાં ખાદીનો ઉપયોગ ગરીબોને ન કેવળ રોજીરોટી આપશે અપિતુ તે વર્ગને સન્માન સાથે જીવવાનો પણ મોકો આપશે. આ ખાદીનો ઉપયોગ ફક્ત રોજીરોટી કે વ્યવસાય નથી, પરંતુ દેશના સ્વાભિમાનનું પ્રતીક છે.

તેમણે ઉમેર્યું હતું કે પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ સ્વદેશીના વિચારને આગળ ધપાવવાનું અને સ્વભાષાને સન્માન આપવાનું અદ્‌ભુત કાર્ય કર્યું છે. પ્રધાનમંત્રીશ્રીએ વિશ્વમાં કોઈપણ જગ્યાએ પોતાનું સંબોધન હિન્દીમાં જ કર્યું છે જે તેમનો સ્વભાષા પ્રત્યેનો લગાવ દર્શાવે છે. તેઓએ કહ્યું હતું કે પોતાની ભાષામાં જ બાળક ભારતની સંસ્કૃતિ અને વારસા સાથે નાતો જોડી શકશે. સ્વભાષાને મજબૂત બનાવવાનો પાયો નવી શિક્ષણનીતિમાં નાખવામાં આવ્યો છે. તેઓએ કહ્યું કે મને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે આઝાદીનાં ૧૦૦ વર્ષે દરેક ભારતીય ભાષાનું ગૌરવ ટોચ પર હશે. પૂજ્ય બાપુએ મૂક તપસ્વી કર્મયોગીની જેમ પોતાનું જીવન જીવ્યું અને કહ્યું હતું કે મારું જીવન એ જ મારો સંદેશ છે. તેઓની મોહનલાલથી મહાત્મા ગાંધી સુધીની યાત્રામાં અનેક પડાવો આપણા માટે પ્રેરણાદાયી બની રહ્યા છે. સહસ્રાબ્દીમાં વ્યક્તિની સ્પર્ધામાં કોઈ એક જ નામ હોઈ શકે તો તે માત્ર પૂ. મહાત્મા ગાંધીજી જ હોય.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ કમિશનને અભિનંદન પાઠવતાં કહ્યું કે ગાંધીજીનું ચિત્ર ચિરંજીવી અને અવિસ્મરણીય બની રહે તે માટેનો ખાદી ગ્રામોદ્યોગનો આ પ્રયાસ ખૂબ જ ઉમદા અને અભિનંદનને પાત્ર છે. આ ભીંતચિત્ર અહીં આવનાર દરેક પરિવારો અને યુવાપેઢીને અનેક વર્ષો સુધી બાપુના આદર્શોનો સંદેશો આપતું રહેશે સાથે-સાથે ખાદી અને સ્વદેશીના આદર્શોને પણ લોકોમાં જાગૃત કરશે.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે અંતમાં કહ્યું કે પ્રધાનમંત્રીશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ કિસાનોની આવક બમણી કરવા હેતુ સહયોગી વ્યવસાયને પણ ઉતેજન મળે તે માટે અનેક પ્રયત્નો કર્યા છે. આજે આ દિશામાં ગાંધીનગર લોકસભા ક્ષેત્રના કિસાનોને મધમાખીનાં ૪૦૦ જેટલાં બૉક્સ વિતરિત કરવામાં આવી રહ્યાં છે, જેનાથી મધ દ્વારા જન સમુદાયને પોષણ મળશે અને કિસાનોની આવકમાં વૃદ્ધિ થશે અને કુમ્હાર સમુદાયના સશક્તિકરણ માટે ૨૦૦ જેટલા ઈલેક્ટ્રિક ચાકડાઓનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું છે જે તેમનો પરિશ્રમ ઘટાડશે અને આવક વધારશે. શ્રી શાહે અંતમાં સમગ્ર દેશ અને ગુજરાતની જનતાને ખાદીનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરી ગરીબોને માનભેર જીવવાનો મોકો આપવા કરબદ્ધ વિનંતી કરી હતી.

●

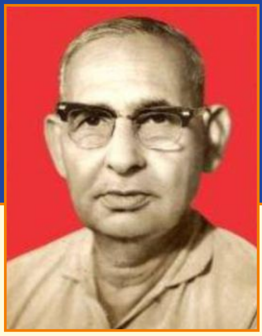

ડૉ. ગયાપ્રસાદ

જન્મ : ૧૯૦૦ • અવસાન : ૧૦-૨-૧૯૯૩

ડૉ. ગયાપ્રસાદ ફિરોજપુરના વતની હતા. ફિરોજપુરમાં તેમનું દવાખાનું ધમધોકાર ચાલતું હતું. તેઓ એલોપથી, હોમિયોપથી અને હકીમી ત્રણે પ્રકારની પદ્ધતિઓના જાણકાર હતા. દવાખાનાની મોટાભાગની કમાણી તેઓ ક્રાંતિકારી પાર્ટી માટે વાપરી નાખતા. પાર્ટી સાથે તેમનો નાતો ઘણો જૂનો હતો. પાર્ટી તરફથી સહારનપુરમાં બોમ્બ બનાવવાની ફેક્ટરી શરૂ કરવાનું નક્કી થયું ત્યારે આ કામ માટે ડૉ. ગયાપ્રસાદ, જયદેવ કપૂર અને શિવ વર્માની પસંદગી કરવામાં આવી. ડૉ. ગયાપ્રસાદની પસંદગી એટલા માટે કરવામાં આવી કે તેઓ કંપાઉન્ડર અને ડ્રેસરના બહાને કેટલાક લોકોને પોતાની સાથે રાખી શકતા હતા. વળી દવાખાનામાં દવાની ગંધને કારણે બોમ્બના રસાયણોની ગંધની કોઈને શંકા જઈ શકે તેમ નહોતી. આમ દવાખાનું પણ ચાલે ને તેમાં બોમ્બ પણ બનતા રહે. પરંતુ પૈસાને અભાવે સહારનપુરમાં દવાખાનું ખોલવામાં આવ્યું તેની રોનક દવાખાના જેવી ઊભી ન થઈ શકી. તેમણે દિલ્હીમાં પાર્ટી પાસેથી આર્થિક મદદ માગી પણ ન મળી. નાછૂટકે તેમણે એ જ સ્વરૂપમાં દવાખાનું ચલાવવું પડ્યું. પરિણામે એક દિવસ પોલીસને શંકા પડીને રહી. બોમ્બનું કારખાનું હોવાનું માલૂમ પડતાં જ શિવ વર્મા અને જયદેવ કપૂરને ડૉ. ગયાપ્રસાદના ઘરમાંથી ગિરફતાર કરી લેવામાં આવ્યા. ડૉ. ગયાપ્રસાદ તે દિવસે પૈસાના પ્રબંધ માટે કાનપુર ગયા હતા. તેમણે જ્યારે સહારનપુરના પોતાના નિવાસસ્થાને આવીને બારણું ખખડાવ્યું ત્યારે એમને એમ હતું કે હમણાં અંદરથી શિવ વર્મા કે જયદેવ કપૂર બારણું ખોલશે. પરંતુ અંદરથી સાથીદારને બદલે પોલીસ નીકળી. ગયાપ્રસાદ ફફડ્યા. પોલીસે તરત તેમની ધરપકડ કરીને હાથકડી પહેરાવી દીધી. પોલીસથાણે લઈ જવામાં આવ્યા. રસ્તે ચાલતા ગયાપ્રસાદને યાદ આવ્યું કે તેમના ખિસ્સામાં એક કાગળ છે જેમાં લખનઉના પ્રસિદ્ધ વકીલ ચંદ્રભાનુ ગુપ્ત અને મોહનલાલ સક્સેનાનાં નામ લખેલાં છે. આ બન્ને વકીલો કાકોરી કેસના ક્રાંતિકારીઓનો કેસ લડી રહ્યા હતા. ક્રાંતિકારીઓનો સંદેશ તેમના દ્વારા જ જેલ બહાર જતો હતો. આ કાગળ જો પોલીસના હાથમાં આવી જાય તો બન્ને વકીલોને તકલીફ ઊભી થઈ શકે એમ હતી. ડૉ. ગયાપ્રસાદે બુદ્ધિ દોડાવી પેશાબ કરવાનું બહાનું કાઢ્યું. સિપાઈએ તેમનો એક હાથ છોડ્યો. તેમણે સિપાઈ તરફ પીઠ ફેરવીને મોંમાં પેલો કાગળ નાખી દીધો. તેને ચાવીને ગળે ઉતારી ગયા. પોલીસથાણે પહોંચ્યા ત્યાં સુધીમાં તો એ કાગળ પેટમાં પહોંચી ગયો હતો. સહારનપુરથી તેમને લાહોરની જેલમાં મોકલી આપવામાં આવ્યા. લાહોર ષડયંત્રનો કેસ જે ક્રાંતિકારીઓ ઉપર ચાલી રહ્યો હતો તેમાં તેમને પણ સામેલ કરવામાં આવ્યા. કેસનો ચુકાદો આવ્યો ત્યારે તેમને આજીવન કાળાપાણીની સજા કરવામાં આવી.

REGD. NO. GAMC 563/ 2021-23 VALID UP TO 31-12-2023 RNI NO. 38397/81 MANOGAT LICENCED TO POST WITHOUT PREPAYMENT NO. PMG/NG/077/2021-23 VALID UP TO 31-12-2023 PUBLISHED ON 10th & 25th OF EVERY MONTH AND PERMITTED AT PSO PATRIKA CHANNEL, AHMEDABAD-2 ON EVERY 12/13/14 & 27/28/29 THE Ev

પ્રદેશ પ્રમુખ શ્રી સી. આર. પાટીલની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં યોજાયેલ કાર્યક્રમોની તસવીરો

Editor : Publishers :
Surendrabhai Motilal Patel
on Behalf of
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
Published From
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001.